

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

1.Bf.53/2021/23.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2021. év szeptember hó 16. és 2021. év október hó 11. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2021. év október hó 11. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t :

Az emberiség elleni bűntett miatt terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 31.B.1091/2019/184. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott terhére megállapított bűncselekmény megnevezéséből a bűnszervezetre utalást mellőzi és helyette a szabadságvesztés büntetést tekinti a vádlottal, mint bűnszervezetben elkövetővel szemben kiszabottnak.

Az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésből a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja.

A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala Bírói letét csoportjánál TL 70/2019. tételszám alatt bevételezett bankkártya lefoglalását megszünteti és a kiállító Görög Nemzeti Bank részére megküldeni rendeli.

A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalánál Bj.1620/2019. tételszámú bűnjeljegyzékbe bevételezett 1-4. és 7-13. tételszámú bűnjelek lefoglalását megszünteti. Az 1. és 2. tételszámú bűnjeleket tanú14 részére (utolsó ismert tartózkodási helye: cím3), míg a 3., 4., valamint a 7-13. tételszámú bűnjeleket terhelt1 vádlott részére kiadni rendeli.

Az elsőfokú eljárásban felmerült 6.732.674,- (hatmillió-hétszázharminckettőezer-hatszázhetvennégy) forint bűnügyi költségből a vádlott helyesen 1.379.739,- (egymillió-háromszázhetvenkilencezer-hétszázharminckilenc) forintot köteles az államnak megfizetni, míg helyesen 5.352.935,- (ötmillió-háromszázötvenkettőezer-kilencszázharmincöt) forintot visel az állam.

A tárgyalási napok között 2019. év november hó 15. napját is feltünteti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során felmerült 1.630.158,- (egymillió-hatszázharmincezer-százötvennyolc) forint bűnügyi költségéből a vádlott 50.400,- (ötvenezer-négyszáz) forintot köteles az államnak megfizetni és a fennmaradó 1.579.758,- (egymillió-ötszázhetvenkilencezer-hétszázötvennyolc) forint az államot terheli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2020. december 3. napján kihirdetett 31.B.1091/2019/184. számú ítéletében terhelte a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 143. § (1) bekezdés a) és g) pontjába ütköző és aszerint minősülő bünszervezetben, társtettesként elkövetett emberiség elleni bűntettben.

[2] Ezért a vádlottat életfogytig tartó szabadságvesztésre és Magyarország területéről végleges hatályú kiutasításra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg és megállapította, hogy a vádlott legkorábban 30 év után bocsátható feltételes szabadságra. A vádlott által letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendelte. Kötelezte a vádlottat, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költségéből 1.053.460,- forintot fizessen meg az államnak, míg 5.678.728,- forint vonatkozásában úgy rendelkezett, hogy az állam viseli.

[3] A kihirdetett elsőfokú ítélettel szemben az ügyész a vádlott terhére jelentett be fellebbezést. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság akként változtassa meg az elsőfokú ítéletet, hogy terhelte a vádlottat mondja ki bűnösnek további 2 rendbeli, a Btk. 314. § (1) bekezdésének b) és c) pontjába ütköző és a Btk. 314. § (4) bekezdés a) pontjában meghatározott – a Btk. 160. § (2) bekezdés a), c), d) és f) pontja szerint minősülő – társtettesként elkövetett emberölés bűntettével, bünszervezetben megvalósított terrorcselekmény bűntettében is, valamint a társtettesként, bünszervezetben elkövetett emberiség elleni bűntettet a Btk. 143. § (1) bekezdés e) és g) pontja szerint minősítse, végezetül állapítsa meg, hogy a vádlott vonatkozásában a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége kizárt.

[4] A vádlott és védője felmentés céljából jelentett be fellebbezést.

[5] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.640/2020/23. számú átiratában az ügyészség fellebbezését fenntartotta, míg a vádlott és védőjének fellebbezését nem tartotta alaposnak.

[6] A vádhatóság utalt arra, hogy a fellebbezések tartalmára tekintettel a felülbírálat teljeskörű. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eljárási szabályt nem sértett, azonban a tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés b) pontja alapján részben megalapozatlan.

[7] Kifejtette, hogy a törvényszék ismertette az 1. számú nyomozati irat 19-24. oldalán lévő TEK-jelentést, azonban a hozzá csatolt felvételt nem játszotta le, amelynek a vádlott imaszönyegen való imádkozását bemutató tartalma azért bír jelentőséggel, mert a védelem szerint terhelt a vallását nem gyakorolja. A vádhatóság azt is kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a nyomozati iratok részét képező idegenrendészeti iratokat annak ellenére nem ismertette, hogy a terhelt az idegenrendészeti eljárás keretében is vallott arról, hogy mikor és kikkel együtt hagyta el helység⁵.

[8] A védelem állítása szerint a vád tárgyát képező bűncselekmény elkövetésének helyszínén jelen volt tanú¹⁵, akinek telefonos elérhetőségét rendelkezésre bocsátotta, így a fellebbviteli főügyészség nem ellenezte a tartózkodási helyeként megállapítható állammal való jogsegély útján nevezett személy tanúként történő kihallgatását. tanú² tanú ismételt kihallgatását nem ellenezte, azonban tanú⁶ és tanú⁵ tanúk újbóli kihallgatását a védői fellebbezésben írt kérdések vonatkozásában már nem tartotta indokoltnak.

[9] Az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölése, valamint a védelmi fellebbezésben felhozott új bizonyíték miatt tárgyalás tartását indítványozta, amelyen az ügyész részvétele kötelező. Jelezte továbbá, hogy érdemi indítványait a másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményeként terjeszti elő.

[10] A vádlott védője a fellebbezése írásban benyújtott indokolásában védence bűncselekmény hiányos felmentését indítványozta arra hivatkozással, hogy kétséget kizáró módon bizonyítható, hogy a terhére rótt bűncselekményt nem követte el, mivel az események megtörténtekor máshol tartózkodott.

[11] A védő fellebbezésének indokolásában nyolc bizonyítási indítványt erjesztett elő az alábbiak szerint:

- A másodfokú bíróság zárja ki a bizonyítékok köréből tanú12 tanúvallomását, mivel annak felvétele az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. Cikkének („Tisztességes tárgyaláshoz való jog”) megsértésével történt.
- A bizonyítékok közül tanú5 tanúvallomását is rekessze ki, mert a nyomozati szakban a Be. 180. § (4) bekezdésében szabályozott tiltott kérdések feltevésével vezették rá a válaszokra.
- Tartson „hang felismerésre felmutatást” tanú5 vonatkozásában, mivel nevezett tanú a nyomozás során kijelentette, hogy a vádlott hangját hallja a felvételen.
- Hallgassa ki tanúként tanú15 nevű személyt, akiről a védelem csak 2021. január 6. napján értesült, mert az elsőfokú ítélet kihirdetését és nemzetközi sajtóban történt megjelenését követően többen megkeresték a vádlott családját, hogy tanúskodnának az érdekében. A védő szerint a tanú ismeri a vádlottat és bizonyítani tudja, hogy nem volt jelen a cselekmények elkövetésekor. A tanú elérhetősége érdekében a védő egy külön beadványban megjelölte nevezett személy telefonos elérhetőségét.
- Az ítéltábla keresse meg a schaarbeeki rendőrséget annak érdekében, hogy az tanú2 nyomozati tanúvallomásában említett Facebook fotókat küldjék meg.
- Ismételten hallgassa ki tanú2 tanút, akinek „a védelem az elsőfokú eljárás során nem tehette fel a kérdéseit”.
- tanú6 és tanú5 tanúkat szintén hallgassa ki újra, mivel a védelem olyan információk birtokába jutott, amelyek megkérdőjelezik szavahihetőségüket. A kérdéskörök, amelyek a védelem információit érintik: „Kiket és melyik napon végeztek ki?, Milyen nemzetiségűek voltak egyéb3 tagjai?, Kiket és miért kerestek?, Hogyan hívták össze az embereket?”.
- Az ítéltábla a védelem által kért felismerésre bemutatást végezze el, mivel az indítvány elutasítása következtében az iratanyagból nem derül ki, hogy a tanúk a büntetőeljárás során felismertek-e valakit.

[12] A védő az indítványok indokolásaként elsődlegesen kifogásolta, hogy a törvényszék nem tett eleget indokolási kötelezettségének amikor az általa többször megemlített nyomozati

szabálysértéseket nem vizsgálta meg, az ítélete ezekkel kapcsolatos megállapításokat nem tartalmaz. Sérelmezte, hogy az eljárás alatt becsatolt két indítványában kifejtett érveire az elsőfokú bíróság nem reagált ügydöntő határozatában, majd kijelentette, hogy a nyomozati szakban az összes felismerésre bemutatás, valamint videófelvevételek és fényképtablók bemutatása szabálytalanul történt.

[13] Álláspontja szerint a nyomozati szakban eljáró hatóságok és a Fővárosi Törvényszék nem tartották be a Be. 92. § (5) bekezdésében /különösen védett tanú szavahihetőségének ellenőrzése/, a Be. 164. § (2) bekezdésében /a bizonyíték beszerzése indítvány alapján történik/, a Be. 167. § (5) bekezdésében /nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szereztek meg/, valamint a Be. 180. § (4) bekezdés a) pontjában foglaltakat sem /a tanúnak nem tehető fel olyan kérdés, amely a választ magában foglalja vagy a feleletre útmutatást tartalmaz/.

[14] A védelem ismertette továbbá a szemle, a bizonyítási kísérlet és a felismerésre bemutatás törvényi szabályozását, valamint a jegyzőkönyvezésre vonatkozó törvényi előírásokat is, külön sérelmezve, hogy a felismerésre bemutatásról nem készült kép- és hangfelvétel.

[15] A tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben a védő hangsúlyozta a vád és a védelem fegyveregyenlőségének alapelvét, majd annak a meggyőződésének adott hangot, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. Cikkében foglaltakat, amikor a védő összes bizonyítási indítványát elutasította, mivel véleménye szerint „Az indítványozási jog nem azt jelenti, hogy a védő előterjeszti és a bíróság elutasítja.”. E tárgykörben kifogásolta még, hogy a törvényszék rendszeresen korlátozta észrevételezési jogát, továbbá tanú2 tanúhoz az ügyességgel ellentétben a védelem már nem tehette fel kérdéseit. Nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy kizárólag a tanúk szavahihetlenné tétele vezette, mivel a védő feladata a kétely ébresztése, melynek „egyik módja a tanú szavahihetlenné tétele”, azonban meglátása szerint védői tevékenysége kizárólag a tények feltárására irányult.

[16] A védő azt is kifogásolta, hogy tanú12 tanú kihallgatására nem tudott felkészülni és nevezett tanú esetében a felismerésre bemutatás a vádlott megtekintését jelentette. Véleménye szerint e tanúvallomás beszerzésére a védelem jogának korlátozásával került sor, így az abban foglaltak bizonyítékként nem vehetők figyelembe.

[17] A tisztességes tárgyaláshoz való jog körében zárásaként arra is rámutatott, hogy a vádlott videón való felismerésre bemutatása nem történt meg, ennek ellenére a törvényszék tényként fogadta el, hogy a felvételen védenccé látható. Megítélése szerint a nyomozati tanúvallomásokból egyértelműen kitűnik, hogy a tanúk a felvétel alapján nem ismerték fel védecént.

[18] A védő szerint az elsőfokú bíróság ítélete két fikción alapul, az egyik, hogy a tanúk a vádlottat az eseményen, a másik, hogy a videófelvételen felismerték, azonban ezen megállapított tényekre vonatkozólag bizonyítás nem történt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a képfelvétel tekintetében arra a következtetésre jutott, hogy szakértői módszerekkel nem lehet megállapítani, hogy azon a vádlott látható, így véleménye szerint a törvényszék azt a konklúziót vonta le, hogy a felvételen lévő személy ismeretlen, ezért kellett volna az ismeretlen személy vonatkozásában felismerésre bemutatást elrendelni, azonban az erre irányuló indítványát elutasították. Meglátása szerint önmagában a videófelvétel bemutatása nem alkalmas annak eldöntésére, hogy az ismeretlen személyt a felvételen felismerték-e.

[19] Ezt követően a védő az elsőfokú bírósági ítélettel szembeni kifogásait az egyes tanúkra lebontva fejtette ki, melynek keretében elsőként tanú2 vonatkozásában kérte figyelembe venni, hogy a feljelentését megelőzően a testvérétől kapott fotót és videót is terhelte, ebből adódóan a tanú tisztában volt azzal, hogy kire kell rámutatnia, továbbá a testvére mondta el neki a történeteket. A védelem szerint nem állapítható meg, hogy a tanú a testvére elmondása és a fotó alapján azonosította-e a vádlottat, vagy valóban felismerte. Megítélése szerint a tanú személyével való bizonyítás sérti a „Nyor. Törvény” 45. § (3) bekezdésében előírtakat, mivel előzőleg már látta képen a vádlottat. /Az ítéltábla már jelen helyen rögzíti, hogy a védő által megjelölt jogszabályhelyet és annak a fellebbezésben leírt szó szerinti idézetét a 2018. július 1. napjától hatálytalan 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet tartalmazta./ Meggyőződése szerint mindez megkérdőjelezi, hogy valóban a saját érzékelését mondta-e el a törvényszéknek, vagy csak mások ráhatására adta elő vallomását.

[20] tanú5 tanú esetében kiemelte, hogy a nyomozati szakban név15ként nevezte meg az általa felismert személyt, majd nyilatkozatát csak a nyomozó jogellenes kérdésfeltevésére változtatta meg. A védő szerint a fénykép megmutatása után tárták a tanú elé a videófelvételt, így a tanút rávezették, hogy kit kell felismerni a felvételen. Hangsúlyozta, hogy a tanú még azt is tévesen állította, hogy a lefejezést név9 kezdte meg és a vádlott fejezte be, mivel a felvételen látszik, hogy az név9nak nevezett személy fejezi be.

[21] A védelem szerint a tanú kihallgatási jegyzőkönyvéből egyértelműen megállapítható, hogy az események megtörténte nem volt jelen. Véleménye szerint a tanú szavahihetőségét tovább rontja az a tény, hogy amíg nem mutatták meg neki a felvételt, addig semmit nem tudott közölni az általa pár méterről látott eseményekről. Utalt arra, hogy a tanú még arra is tévesen hivatkozott, hogy a fej levágását terhelte fejezte be, mivel a felvételen egyértelműen kitűnik, hogy az név9ként említett férfi zárta le a cselekményt, majd ez utóbbi személy emelte magasba a levágott fejet. Azt is ellentmondásként értékelte, hogy a tanú annak ellenére nem tudott megjelölni más személyeket a lefejezésnél jelen volt tömegből, hogy a testvére – saját nyilatkozata szerint – szintén ott tartózkodott.

[22] tanú6 tanúra vonatkozólag ugyancsak arra hivatkozott, hogy a nyomozati szakban szabálytalanul hallgatták ki, mivel az eljárási cselekményt a fényképek bemutatásával kezdték, majd rávezették, hogy kit kell felismerni. Álláspontja szerint a tanút először ki kellett volna hallgatni az eseményekről és csak ezután lehetett volna lejátszani számára a videófelvételt. A védelem megítélése szerint a tanú nem mondott igazat, amikor azt állította, hogy terhelt1 az a személy, aki a bűncselekményt elköveti, mivel a felvételtől egyértelműen látszik, hogy azt név9 hajtotta végre. Ellentmondásként jelölte meg azt is, hogy a tanú a vádlottat az áldozatot lefejező személy mellett álló férfiként határozta meg, mert korábban még elkövetőként utalt rá, továbbá azt is sérelmezte, hogy a tanú szerint terhelt1 folytatta a lefejezést, ami meglátása szerint nem történhetett meg, mert név9 már befejezte az inkriminált cselekményt. Kiemelte, hogy a tanú a vallomásában egyik esetben arról beszélt, hogy a vádlott egyedül követte el a cselekményt, máskor viszont arról, hogy az név9 nevű személlyel együtt, ráadásul az egyes rész-cselekményeket is összekeverte.

[23] Megjegyezte továbbá, hogy a tanú állítása szerint a testvérével volt a helyszínen, azonban tanú5 úgy nyilatkozott, hogy nem volt vele a tanú. Zárásként rögzítette, hogy amikor a bírósági tárgyaláson olyan kérdést tett fel, amely a szavahihetőségét megcáfolta volna, minden esetben a bíróság válaszolt helyette.

[24] tanú12 tanú tekintetében sérelmesnek tartotta, hogy közölték vele a vádlott nevét, továbbá nem találta a Be. 210. §-ában foglalt felismerési eljárással összeegyeztethetőnek, amikor az elsőfokú bíró kérésére védelem felállt és a kamera felé fordult, majd a tanú kijelentette, hogy ismeri védencét. Meglátása szerint a tanú válaszaiból inkább az tűnt ki, hogy a vádlottat nem ismerte fel. Meggyőződése szerint a törvényszék kizárólag akkor hallgathatta volna ki a tanút, ha azt a vádhatóság indítványozta volna, továbbá a kihallgatással kapcsolatosan a védőt előzetesen értesíteni kellett volna, ennek hiányában csorbult a védekezéshez való jog.

[25] tanú13 tanú esetében a védő idézte két kijelentését a nyomozati vallomásából annak alátámasztására, hogy nem tudta beazonosítani a vádlottat.

[26] tanú3 tanú vonatkozásában szintén azt kifogásolta, hogy a kihallgatása előtt látta a videófelvételt, így „feltételezhető”, hogy tisztában volt azzal, hogy milyen vallomást kell tennie. A védelem hangsúlyozta, hogy a tanú egyetlen eseménynek sem volt a szemtanúja, elfogultsága valószínűsíthető, mivel több hozzátartozója is érintett az ügyben. Álláspontja szerint a tanút szabálytalanul hallgatták ki, mivel nem az általa ismert nyelven és csak az eljárási cselekmény közepén figyelmeztették a jogaira, továbbá a felismerésre bemutatás is szabálytalan volt. Állítása szerint a tanú a vallomása elején „instrukciókat kapott arra vonatkozóan, hogy a későbbiekben kinek a felismerését várják tőle a később bemutatott videókon”. Idézte a tanú azon kijelentését, hogy terhelt1 egy késsel a kezében jelenik meg, azonban nyomatékosította, hogy annak a személynek nem volt kés a kezében, akit a terheltként kellett volna felismerni.

[27] A büntetőeljárás összefoglalásként rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróságnak bizonyítékként kizárólag a videófelvétel és a tanúvallomások álltak rendelkezésére. Megítélése szerint a törvényszéknek „azt kellett bizonyítania”, hogy a videón látható cselekményt a vádlott követte el, azonban a szakértői bizonyítás nem vezetett eredményre, míg a felismerésre bemutatások szabálytalanul zajlottak. Meggyőződése szerint azok a tanúk, akik a felvételen felismerték a vádlottat, olyan nyilatkozatokat tettek, amelyekből a felismerésük valótlanúságára lehet következtetni, így példaként utalt tanú12, tanú13 és tanú3 tanúvallomására.

[28] Megítélése szerint a védelem joga az egész eljárás alatt korlátozva volt, amely hivatkozásának alátámasztásaként kijelentette, hogy sérült az indítványtételi és kérdezési joga, továbbá a tanúknak a nyomozati szakban rávezető kérdéseket tettek fel. Az eljárás nyomozati szakaszára vonatkozólag sérelmezte, hogy a külföldön kihallgatott tanúknak a védelem kérdéseit nem, vagy csak kis részben tették fel, az általa javasolt nyomozati cselekményeket nem végezték el, a világhálóra feltett videófelvetelekből egyet sem szereztek be és a vádlott felismertetésére nem került sor. Utalt arra is, hogy a poligráfós vizsgálat eredményét az elsőfokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok köréből, mivel azt jogellenesen, a védelem részvétele nélkül folytatták le.

[29] Az eljárás bírósági szakasza tekintetében kifogásolta, hogy a védelemnek azért nem volt lehetősége a vádlott ártatlanságát bebizonyítani és a tanúk által előadottakat megcáfolni, mert több tanú kihallgatása is elmaradt, a kérdezés jogát a védelem nem gyakorolhatta szabadon, indítványtételi jogával sem élhetett, tanú12 tanúról kizárólag a tárgyaláson szerzett tudomást, továbbá megismételte, hogy a felismerésre bemutatásra és a bizonyítási kísérletre vonatkozó indítványainak a törvényszék nem adott helyt.

[30] Véleménye szerint mindezek alapján beigazolódott, hogy Magyarországon elfogult eljárás zajlott, ezért „a Római szerződés alapján a Nemzetközi Büntetőbíróságon kellett volna az eljárást lefolytatni”.

[31] A fellebbezése indokolásának lezárásaként kiemelte, hogy védence iskolázatlan, írni, olvasni nem tud, a vallását nem gyakorolja és egyéb3-nek nem volt tagja. Figyelemmel arra, hogy a vádlott bűnösségére „semmilyen bizonyíték nincsen”, ezért indítványozta védence felmentését az ellene emelt vádak alól.

[32] A másodfokú bíróság a fellebbezések elintézésére nem tartotta szükségesnek tárgyalás tartását, ezért a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.640/2020/45. számú átiratában előterjesztette a másodfokú eljárásra vonatkozó érdemi indítványát.

[33] Az ügyészség elsőként kiemelte, hogy a törvényszék hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem vétett. A védő eljárásjogi természetű kifogásaival

kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a bizonyítási indítványok elutasítása önmagában nem jelenti a védekezés jogának korlátozását, mivel annak indokairól a bíróság az ügydöntő határozatában köteles számot adni. Kérte figyelembe venni, hogy a törvényszék valóban több alkalommal is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a védő által észrevételként előadottak tartalmilag a bizonyítékok értékelésének minősülnek, azonban a jegyzőkönyvek mégis részletesen tartalmazzák a védői megnyilatkozásokat.

[34] A fellebbviteli főügyészség a Kúria EBH2019. B.23. számú elvi bírósági határozatában és az Alkotmánybíróság 20/2020. (VIII. 4.) AB határozatában foglaltakat idézve rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Be. 164. § (3) bekezdését, amikor tanú12 kihallgatását hivatalból elrendelte.

[35] A védelem felismerésre bemutatással, illetve annak hiányával kapcsolatos sérelmeire vonatkozólag előadta, hogy több forrásból is fakadhat az a bizonyíték, amikor a tanú a büntetőeljárás terheltjével azonosítja a bűncselekmény elkövetőjét. Az lehet felismerésre bemutatás, szemle keretében bemutatott képfelvételről tett tanúvallomás, vagy a vádlottal a tárgyalóteremben történt találkozás után tett kijelentés. Az ügyészség nyomatékosította, hogy a Be. nem tartalmaz olyan kötelező rendelkezést, amely szerint az elkövetőnek a tanú által történő beazonosítása kizárólag felismerésre bemutatás keretében történhet meg.

[36] A védelem hivatkozása miatt tanú2 tanú tárgyaláson történt kihallgatására vonatkozólag kifejtette, hogy a tanúvallomást követően az ügyészség részéről nem volt kérdés, illetve észrevétel, ugyanakkor a vádlott megtette észrevételét, ellenben a védő – a törvényszéknek fel nem róható okból – a kérdéseinek csak egy részét tehette fel, azonban az elsőfokú bíróság lehetőséget biztosított arra, hogy a további kérdéseit írásban terjessze elő.

[37] A védői kifogásokra reagálva utolsóként rögzítette, hogy a fellebbezésben felhívott Be. 92. § (5) bekezdése a különösen védett tanúra vonatkozó törvényi rendelkezés, azonban jelen ügyben nem különösen védetté nyilvánított, hanem a Be. 81. § (1) bekezdése szerinti különleges bánásmódot igénylő tanúk voltak az eljárás résztvevői.

[38] A fellebbviteli főügyészség szerint az elsőfokú ügydöntő határozat tényállása a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja alapján részben megalapozatlan, azonban az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján kiegészíthető. Az általa kiegészítéseként indítványozott mondatok megegyeznek a vádirat 3. oldalának második és harmadik bekezdésével. név3 sértetten kívül kérte továbbá a vádlott közreműködésével megölt személyek pontosítását is a következők szerint: „név4, név5, név6, név8/1 (más megnevezés szerint név8 vagy név8/2), név23 és név24”. Az ügyészség a hivatkozott kiegészítésekkel, illetve pontosítással a tényállást megalapozottnak tartotta.

[39] Álláspontja szerint a törvényszék indokolási kötelezettségének eleget tett, melynek során az egyes bizonyítékok tartalmát az iratoknak megfelelően ismertette és azokat egyenként, valamint összességükben is logikusan értékelte. A rendelkezésre álló bizonyítékokból helyesen vont le azt a következtetést, hogy a vádlott 2015. május 14-én még nem tartózkodhatott helység⁹ⁿ, hanem helység⁵ban volt, továbbá helytállóan vette számba a közvetett és közvetlen tanúk vallomásait, akik a cselekményt rögzítő felvételen mind a vádlottat, mind a társát, név²et felismerték. Megítélése szerint a védelmi fellebbezés lényegében a bizonyítékok mérlegelését sérelmezi, amely a másodfokú eljárásban megalapozottá tehető tényállás mellett nem vezethet eredményre.

[40] A fellebbviteli főügyészség szerint az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott bűnösségére, azonban a cselekmények minősítése kiegészítésre szorul. Az emberiség elleni bűncselekmény, valamint a terrorcselekmény büntette esetében a jogvédelem érdekében a két bűncselekmény halmazatban történő megállapítása nem kizárt, ugyanis míg az előbbi célpontja a polgári lakosság, vagyis olyan deliktum, amely az egész nemzetközi közösséget, az emberiséget támadja, addig az utóbbi vonatkozásában a védett jogi tárgy az államok, az állami szervek, nemzetközi szervezetek kényszermentes cselekvőségéhez fűződő társadalmi érdek, valamint a lakosság háborítatlan életfeltételei, a személyek szabadsága és az anyagi javak sértetlenségének biztosítása.

[41] A vádhatóság érvelése szerint a törvényszék értékelés nélkül hagyta azt a tényt, hogy az egyéb⁷ célja jelentős területek ellenőrzés alá vonása és az adott területen lévő államok alkotmányos, társadalmi és gazdasági rendjének megváltoztatása volt, ezáltal létrehozva és működtetve a saját iszlám alapú államformáját. A megfélemlítés miatt végrehajtott kivégzéseket éppen ezért a meglévő rezsim kormánytisztviselőként dolgozó tagjaival, illetve azok támogatóival szemben alkalmazták. Az ügyészség megítélése szerint mindezekre figyelemmel a vádlott cselekménye a Btk. 314. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és a Btk. 314. § (4) bekezdés a) pontjában meghatározott – a Btk. 160. § (2) bekezdés a), c), d) és f) pontja szerint minősülő – emberölés büntettével megvalósított, társtettesként elkövetett terrorcselekmény büntettének megállapítására is alkalmas.

[42] A fellebbviteli főügyészség szerint az elsőfokú bíróság törvényesen állapította meg, hogy az egyéb⁷ mind az elkövetéskor, mind a jelenleg hatályos törvényi szabályozás szerint is kimeríti a bűnszervezet fogalmát, azonban az elsőfokú ítélet indokolása e körben kiegészítésre szorul. Az a tény, hogy a terroriszervezet legalább három személyből állt, köztudomású és tekintettel arra, hogy 2003-ban hozták létre, így a hosszabb időre szervezettség is megállapítható. A hierarchikus szervezetre utal az, hogy az egyéb⁷ egy haderő szárazföldi csapatai hierarchikus felépítésének felelt meg. Az összehangolt, konspiratív működést támasztja alá, hogy felderítő, hírszerző és elhárító egységei is voltak, továbbá a közösségi médián folytatott információs műveleteinek eredményeként több mint 90 ország 20.000 állampolgára érkezett a térségbe. A szervezet célja öt évi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmények elkövetése volt, amit jól mutat az a körülmény, hogy a civil lakosság megfélemlítése érdekében rendszeresen hajtottak végre az eljárás tárgyává tett kegyetlen kivégzéseket.

[43] A Kúria 2009. évi 96. számú eseti döntésére utalva jelezte, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező részével ellentétben a bünszervezetben elkövetést a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéshez kapcsolódóan kell kifejezésre juttatni.

[44] A büntetéskiszabási körülményeket az ügyészi fellebbezésben írtak szerint kérte kiegészíteni, helységi¹⁴ további súlyosító körülmény, hogy az emberölés büntette többszörösen minősül, az áldozatok, illetve sértettek nagy száma, továbbá a vádlottnak az elkövetésben betöltött központi, vezető szerepe. A fellebbviteli főügyészség szerint azonban a többszörös – kettőt meghaladó – halmazat jelen esetben nem állapítható meg, így az ennek rögzítésére irányuló ügyészi indítványt nem tartotta fenn, ugyanakkor további súlyosító körülményként kérte értékelni a cselekmény kiemelkedő brutalitását és a társtettesi elkövetést is. Az enyhítő körülmények közül kérte a nem Magyarországon, nem magyar állampolgárok sérelmére történt elkövetés mellőzését, mivel a sértettek állampolgársága és az elkövetés helye nem adhat okot különbségtételre.

[45] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség meglátása szerint a törvényszék helyesen döntött az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásáról, azonban tévedett, amikor a vádlott feltételes szabadságra bocsátásáról rendelkezett, mivel a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét terhelt¹ vonatkozásában a Btk. 44. § (1) bekezdésének b) és n) pontja, valamint a (2) bekezdés b) pontja kizárja, amivel kapcsolatban utalt még a 3/2020. Büntető jogegységi határozatra is.

[46] Végül felhívta a figyelmet arra, hogy a törvényszék elmulasztott rendelkezni az eljárás alatt lefoglalt bűnjelekről, így ezirányú indítványát is megtette.

[47] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a tényállást a fentebb írtak szerint egészítse ki és pontosítsa, a vádlott cselekményét társtettesként elkövetett terrorcselekmény büntettének is minősítse, a büntetéskiszabási körülményeket pontosítsa, a büntetést a vádlottal, mint bünszervezetben elkövetővel szemben tekintse kiszabottnak, a vádlottat zárja ki a feltételes szabadság kedvezményéből, rendelkezzen a bűnjelekről, míg egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[48] A nyilvános ülésen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője, valamint a vádlott védője is tartalmilag megismételte és egyben fenntartotta az írásban kifejtett érveit.

[49] Az ügyész továbbra is kérte a történeti tényállás kisebb mértékű kiegészítését, valamint a személyi részből a vádlott analfabétizmusára utalás mellőzését. Részletesen

elemezte az általa helyesnek tartott törvényszéki indokolást annak alátámasztása végett, hogy a vádbeli időszakban terheltl helység5ban tartózkodott és elkövette a terhére rótt cselekményeket. A fellebbviteli főügyészség képviselője egyenként reagált az egyes tanúvallomásokkal összefüggésben a védői fellebbezésben felhozott kifogásokra, amelyeket kivétel nélkül alaptalannak, illetve részben iratellenesnek is tartott. A cselekmény minősítésére, a büntetéskiszabási körülmények pontosítására, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárására, valamint a járulékos kérdésekre vonatkozó indítványait változatlan formában fenntartotta.

[50] A védő öt pontban foglalta össze az üggyel kapcsolatos aggályait. Elsőként a joghatóság kérdésre utalt, mivel meggyőződése szerint Magyarországon kizárólag akkor lehetett volna lefolytatni jelen büntetőeljárást, amennyiben biztosították volna az elfogulatlan eljárás feltételeit, azonban ez jelen esetben hiányzott. Másodikként a bizonyítási indítványai elutasítására, míg harmadikként a tisztességes eljárás megtagadására hivatkozott. Negyedik pontban az írásban is kifejtett két feltételezésre, majd ötödikként a védői jogok korlátozására utalt. Az egyes pontokhoz kapcsolódóan a védő a fellebbezésének írásban előadott indokait ismertette.

[51] Az ügyész viszonzválaszában megjelölte azokat a törvényhelyeket, amelyek az eljárás magyarországi lefolytatását megalapozták, kiemelte, hogy a vádlott görög titkosszolgálati kapcsolatokra hivatkozása a vád tárgyává tett cselekmények megítélése szempontjából irreleváns, majd megismételte, hogy jelen esetben a tanúk különleges bánásmódot igénylő és nem különösen védett tanúk. Ismételten rámutatott arra, hogy a hatályos eljárásjogi szabályok értelmében a bíróság nincs elzárva a hivatalból bizonyítás intézményétől, továbbá abszurdnak minősítette azt a védői felvetést, hogy bármely tanú a tárgyaláson az előtte lévő laptopból, mint puskából olvasta volna vallomását.

[52] A védő viszonzválaszában továbbra is kitért azon meggyőződése mellett, hogy a büntetőügyben különösen védett tanúk szerepelnek, továbbá sérelmezte, hogy amennyiben a hivatkozott laptop képernyőjén nem a válaszok voltak, akkor azt miért nem mutatták meg számára.

[53] terheltl vádlott a nyilvános ülésen tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését, továbbá értetlenségének adott hangot fogvatartása miatt. Kijelentette, hogy hivatalosan tartózkodott helység1.

[54] Az utolsó szó jogán – korábbi vallomásainak ellentmondva – elismerte, hogy az egyéb7 tagja volt.

[55] Az ellentétes irányú fellebbezések közül az ügyészség fellebbezése a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárását célzó részében alapos.

[56] A Fővárosi Ítéltábla a perorvoslatok alapján eljárva a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a Fővárosi Törvényszék ítéletét, továbbá az azt megelőző eljárást teljes terjedelmében felülbírálta, melynek során megállapította, hogy a védő hivatkozásával ellentétben az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartotta, a bizonyítást teljeskörűen lefolytatta.

[57] Az elsőfokú bíróság ítélete 26. oldalának első és második bekezdésében helytállóan jelölte meg azt a magyar törvényhelyet, illetve európai uniós irányelvet, amely megalapozta a Fővárosi Törvényszék eljárását a legfőbb ügyész által megindított büntetőeljárásban. A teljesség igénye végett a másodfokú bíróság feltűnteti még, hogy a törvényszék hatásköre a Be. 20. § (1) bekezdésének 2. és 13. pontján, továbbá illetékessége a Be. 22. § (1) bekezdésén alapult. Az elsőfokú ítélet 26. oldala első bekezdésével kapcsolatban rögzíti továbbá, hogy annak utolsó előtti sorában a Btk. XIII. Fejezetében szabályozott bűntettek helyes megnevezése emberiség elleni bűncselekmények.

[58] A védelem szerint az eljárás során tapasztalt elfogultság miatt nemzetközi büntetőbíróságon kellett volna lefolytatni az eljárást, azonban sem a konkrét joghatóságot, sem az eljárást megalapozó jogszabályt nem jelölte meg, azonban ez hiányosság a fentebb hivatkozott törvényi előírásokra tekintettel nem is bírt jelentőséggel.

[59] A másodfokú bíróság a büntetőeljárásnak sem a nyomozati, sem az elsőfokú bírósági szakaszában nem észlelt az elfogultság jelét magában hordozó eljárási cselekményt. Önmagában az a tény, hogy a törvényszék elutasította a védelem bizonyítási indítványait, továbbá, hogy az elsőfokú eljárás alatt visszatérően figyelmeztette a védőt, hogy a tartalmilag védőbeszédnek minősülő hozzászólásai helyett az esetleges észrevételeit tegye meg, valamint több esetben is felszólította a tárgyalás rendjének fenntartására, nem meríti ki, de még csak fel sem veti az elfogultság büntetőjogi fogalmát. A másodfokú bíróság a nyomozati iratok áttanulmányozásakor a magyar és a külföldi hatóságok részéről sem tapasztalt részrehajlásra utaló eljárást.

[60] A terheltnek a Be. 3. § (1) bekezdésében biztosított védelemhez való jogával kapcsolatban a másodfokú bíróság külön hangsúlyozza, hogy a vádlottnak az említett alapvető joga jelen büntetőügyben a legkisebb mértékben sem sérült, mivel a Be. 44. § a), b) és d) pontjában foglalt kötelező törvényi előírásoknak megfelelően az eljárás egész tartama alatt védővel rendelkezett, továbbá mind a nyomozás során, mind az elsőfokú bírósági eljárásban korlátozás nélkül fejthette ki védekezését, indítványtételi és észrevételezési joga is minden esetben biztosítva volt.

[61] A terhelttel kapcsolatos fentebb rögzített megállapítások a védőre is érvényesek, mert a büntetőeljárás alatt mind írásban, mind szóban szabadon, megkötések nélkül fejthette ki jogi

álláspontját, észrevételeit és indítványait, annak ellenére is, hogy több esetben ugyanazokat az érveket ismételte meg. A védő részéről azért is elfogadhatatlan a védelem jogának korlátozására hivatkozás, mert pont a kirendelt védő volt a büntetőeljárásnak az egyetlen résztvevője, akit az elsőfokú bírósági tárgyaláson többször is rendre kellett utasítani. A másodfokú bíróság a védő részéről elhangzottak és jegyzőkönyvben rögzítettek alapján megállapította, hogy a rendre utasítás minden alkalommal indokolt volt. Az ítéltábla e tárgykörben kiemeli a 2020. március 3. napján megtartott tárgyalásról készített 118. sorszámú jegyzőkönyv 5-7. oldalán rögzített védői megnyilatkozásokat, amelyek az eljáró törvényszék, a tárgyalás, valamint a büntetőeljárás tekintélyét súlyosan sértették, ezért is kellett – már sokadik esetben – a védőt felszólítani a tárgyalás rendjének megtartására.

[62] A másodfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásának vizsgálata során észlelte, hogy a törvényszék az előkészítő ülésen a Be. 212. § (2) bekezdésében foglaltakkal ellentétes kijelentést tett a műszeres vallomásellenőrzéssel kapcsolatban, amikor az ügyészt, a vádlottat és a védőt úgy tájékoztatta, hogy a szaktanácsadó tanúként nem hallgatható ki (41. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 3. oldalának utolsó előtti bekezdése). A hivatkozott törvényhely ugyanis akként rendelkezik, hogy a műszeres vallomásellenőrzés során szaktanácsadó igénybevétele kötelező, aki eljárásáról és megállapításairól a továbbiakban tanúként hallgatható ki. Az elsőfokú bíróság ítélete 26. oldalának utolsó előtti bekezdésében már a törvényszövegnek megfelelően korrigálta álláspontját, azonban az eljárási szabálysértés szintjét el nem érő téves tájékoztatás e helyesbítés nélkül sem lett volna kihatással a bizonyítási eljárás lefolytatására, vagy az elsőfokú ítélet megalapozottságára, mivel az elsőfokú bíróság a poligráfus vizsgálat eredményét nem tette a bizonyítási eljárás anyagává, amely döntésének helyességére a másodfokú bíróság a későbbiekben még kitér.

[63] Az eddig kifejtettek alapján tehát az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértés nélkül tartotta meg a tárgyalást. A bizonyítást teljeskörűen lefolytatta, a vádlottat, az ismert helyen tartózkodott tanúkat – a külföldi hatóságok közreműködésével – telekommunikációs eszköz használatával, míg a tárgyaláson megjelent vádlott édesapját a tárgyalóteremben kihallgatta.

[64] A nyomozati vallomásokat, a Terrorelhárítási Központ dokumentumait, a releváns rendőrségi okiratokat, egyéb nyomozati iratokat, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat eseti szakértői véleményét, egyesített igazságügyi elmeorvosszakértői és pszichológus szakértői lelet és véleményt, igazságügyi orvosszakértői lelet és véleményt, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézet fotó- és videotechnikai szakértője által adott szakvéleményét, az eljárás bírósági szakaszában külföldi hatóságoknak megküldött megkereséseket és az azokra érkezett válaszokat ismertette, illetve a vádlott Facebook oldalát, valamint a rendelkezésre álló videófelvételt és fényképeket is a bizonyítás anyagává tette.

[65] Az elsőfokú bíróság a vád tárgyát képező valamennyi lényeges tényre az elbíráláshoz szükséges körben és mélységben felvette a bizonyítást, majd a tényállás-megállapítási kötelezettségének is eleget tett.

[66] A védő felmentést célzó fellebbezése értelemszerűen megkérdőjelezte az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyességét, azonban a fellebbezés indokolásában nem jelölte meg, hogy az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát a Be. 593. § (1) és (2) bekezdésében szabályozott okok közül melyik alapozza meg.

[67] A másodfokú bíróság e tárgykörben kizárólag a fellebbezés indokolásának tartalmi elemeiből vonhatott le következtetést, így megállapította, hogy a védő által megfogalmazott kifogások a felderítetlenség, az iratellenesség és a tényből-tényre következtetés hibáját foglalják magukban.

[68] Az elsőfokú bíróság valamennyi jogilag releváns tényre teljeskörűen lefolytatta a bizonyítást, minden jelentős kérdést tisztázott, így a felderítetlenség esete nem merülhet fel. Az iratellenesség sem állapítható meg, mivel a törvényszék a tényállás megállapításakor a tartalmukkal egyezően vette figyelembe azokat az iratokat, amelyek a büntetőügy érdemi megítélése szempontjából jelentőséggel bíró valamely tény fennállását vagy fenn nem állását perdöntő módon igazoló bizonyítékot tartalmaznak. Végezetül a tényből-tényre következtetés hibája sem valósult meg, mert az általa megállapított tényekből kizárólag az ítéletében megállapított tényállás következik.

[69] Az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékokat a Be. 167. § (4) bekezdésének megfelelően önmagukban és egymással összevetve, összességükben is értékelte és a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában előírtaknak megfelelően minden részletre kiterjedően, kellő alaposággal megindokolta, hogy a vádlott tagadásával szemben milyen bizonyítékokra alapította ítéleti tényállását.

[70] A mérlegelési tevékenységről és annak eredményéről a büntetőügy fő- és részletkérdései vonatkozásában is számot adott, indokolási kötelezettségének a történeti tényállás utolsó előtti bekezdésének kivételével minden tekintetben eleget tett.

[71] A védelem által szintén hivatkozott indokolási kötelezettség megsértése egyrészt abban az esetben állapítható meg, ha a bíróság nem ad meggyőzően számot arról, hogy miért fogadott el egyes bizonyítékokat hiteltérdemlőnek, másokat pedig miért nem, másrészt akkor, ha az indokolásból nem ellenőrizhető az összességében történő mérlegelés okszerűsége és teljessége. Az elsőfokú ítélet vonatkozásában egyik hiányosság sem állapítható meg.

[72] Az elsőfokú bíróság indokolásának érdemi részét helytállóan a vádlott nyomozati és tárgyalási szakban tett vallomásai tartalmi elemeinek rögzítésével és azok kiértékelésével

kezdte, melynek során alappal tulajdonított kiemelt jelentőséget terhelt1 szavahihetősége vizsgálatának.

[73] Ennek keretében helyesen tért ki elsőként a vádlott által hivatkozott analfabétizmusát alátámasztó, illetve azt cáfoló adatok elemzésére. A törvényszék az iratanyaggal összhangban mutatta be, hogy a vádlott és édesapja állításával szemben több bizonyíték is azt erősítette meg, hogy terhelt1 nem állít igazat az írás-olvasás tudásának hiányáról. Az elsőfokú bíróság a megfelelő okiratokra hivatkozással helyesen utalt arra a tényre, hogy a vádlott a nyomozati szakban neveket keresett ki a mobiltelefonjából, a büntetés-végrehajtási intézet tájékoztatása szerint a Koránt tanulmányozza, továbbá Facebook profillal is rendelkezik. Az elsőfokú ítélet irathűen emelte ki a török hatóságnak a bírósági szakban érkezett válaszát, melynek értelmében a vádlott írni és olvasni is tud. A másodfokú bíróság mindezt kiegészíti azzal, hogy a vádlott a nyomozati szakban a WhatsApp nevű üzenetküldő mobiltelefonos alkalmazás használatáról is beszélt (3. számú nyom. ir. 201. oldal), ami analfabéta személyek esetében nyilvánvaló képtelenség.

[74] Az iratanyagból egyértelműen megállapítható, hogy a vádlott a törvényszék előtt szándékosan rájátszott tudatlanságára az általa hangoztatott analfabétizmusának alátámasztása érdekében, mivel a 2019. november 13. napján megtartott tárgyaláson bírói kérdésre visszakérdezett, hogy „mi a Facebook”, ezzel szemben a hónapokkal korábban fogatosított gyanúsított kihallgatásán bármiféle értetlenség nélkül beszélt az említett közösségi hálózatról (3. számú nyom. ir. 141. oldal).

[75] A vádlott egyébiránt még ebben a mellékes kérdésben is önellentmondásba keveredett, mivel a 2019. március 22-én, vagyis az elfogásának és őrizetbe vételének napján felvett gyanúsított vallomásában úgy nyilatkozott, hogy „Valaki csinálta nekem a Facebook profilt (...)” (3. számú nyom. ir. 142. oldal), amiből értelemszerűen következik, hogy az még a magyar büntetés-végrehajtási intézetben történt elhelyezése előtt történt. A 2019. november 15. napján megtartott bírósági tárgyaláson viszont már arra hivatkozott, hogy „Lehet, hogy amikor itt Magyarországon börtönben voltam, valaki csinált nekem egy Facebook profilt (...)” (42. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 12. oldal).

[76] A vádlott vallomásainak hiteltérdeklősége körében a törvényszék a logika szabályainak megfelelően vetette össze terhelt1 és a tanúként kihallgatott édesapja, tanú7 nyilatkozatait, valamint a bírósági szakban beszerzett okiratokból megismert tényadatokat annak érdekében, hogy kétséget kizáró módon eldönthesse azt a kérdést, hogy a vádlott a vád tárgyává tett lefejezés időpontjában, 2015. május 14-én, illetve az azt megelőző időszakban helység5ban tartózkodott-e vagy már elhagyta az országot. Az elsőfokú bíróság ítélete 18. és 19. oldalán ésszerű és megcáfolhatatlan magyarázatát adta annak, hogy a görög házkutatási jegyzőkönyvből és az elsőfokú ítéletben megnevezett török hatóságtól beszerzett okiratról – mint objektív bizonyítékokból – kiolvasható adatok, így különösen a lányai születési idejének, a vádlott és feleségét érintő helység9 hatósági intézkedések dátumának, valamint a vádlott és édesapja vallomásának összevetéséből kizárólag az a következtetés vonható le, hogy terhelt1 2015. július 20. napját követően hagyta el helység5. Az ezzel ellentétes lehetőséget a külföldi

okirati bizonyítékokban rögzített adatok kizárták, amely megállapítás egyébiránt teljes mértékben összhangban áll a tanúk vallomásaival is.

[77] A törvényszék ítélete 7. oldalának harmadik bekezdésében helyesen foglalta össze a büntetőügy három főkérdését, amelyek közül az elsőnek megjelölt helység⁵ elhagyásának dátumára vonatkozólag a fentiek szerint kétségbevonhatatlan választ adott. A másodiknak feltüntetett megválaszolandó kérdést az képezte, hogy a vádlott a mobiltelefonnal rögzített lefejezés napján a tényállásban hivatkozott városban tartózkodott-e, míg a harmadik kérdés arra irányult, hogy terhelt¹ az egyéb⁷ tagjaként valóban végrehajtotta-e a tanúk által elmondott cselekményeket, helység¹⁴ a tanúk vallomása elfogadható-e.

[78] A második kérdés vizsgálatát a törvényszék értelemszerűen a büntetőeljárás középpontjába helyezett bizonyítéknak, a videófelvételnek az értékelésével kezdte, melynek során ítélete 7. oldalán irathűen mutatta be azokat a dokumentumokat, illetve szakvéleményt, amelyek annak a vádlói állításnak az eldöntésére tettek kísérletet, hogy a képanyagon látható személy valóban azonos-e a vádlottal.

[79] Az elsőfokú bíróság utalt a Terrorelhárítási Központ jelentésében foglaltakra, amely a felvétel érintett személyének a vádlottal való azonosságát 53,30 %-ban határozta meg, azonban a törvényszék helyesen állapította meg, hogy önmagában ez az okirat nem minősül szakvéleménynek. A nyomozati szakban elkészült fotó- videotechnikai szakértői vélemény szerint sem a vádlottal való egyezőség, sem annak kizártsága nem dönthető el, míg a bírósági szakban kirendelt szakértő² – antropológiai vizsgálával is rendelkező – igazságügyi orvosszakértő szerint a vizsgálandó személy személyazonosságának megállapítása tekintetében érdemi eredmény nem várható a felvétel rossz minősége miatt. Mindezen megállapításokból a törvényszék helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy sem megerősíteni, sem megcáfolni nem lehet, hogy a felvételen látható személy a vádlott, azonban a tanúvallomásokra tekintettel helyesen tulajdonított jelentőséget a fotó- videotechnikai szakértői vélemény azon megállapításának, miszerint a felvétel esetlegesen személyes és egyéb tapasztalatokon nyugvó felismerésre alkalmas lehet.

[80] A védelem e konklúziót akként értelmezte, hogy szakértői módszerekkel nem állapítható meg, hogy a felvételen a vádlott látható-e, tehát a Fővárosi Törvényszék szerint a képanyagban szereplő férfi ismeretlen személyazonosságú. Az elsőfokú ítélet azonban ilyen megállapítást nem tartalmaz, a védő szövegértelmezése iratellenes, az kizárólag a védelemnek az egész eljárás alatt hangoztatott szubjektív véleményét tükrözi. A védő ismeretlen személyre vonatkozó állítása csak abban az esetben lenne helytálló, amennyiben valamely objektív bizonyíték kategorikusan kizárná a vádlottal való egyezőséget, vagy a tanúvallomások egybehangzóan a vádlottól eltérő férfit jelölnének meg elkövetőként. Az előbbi lehetőségre még maga a vádlott, illetve a védő sem hivatkozott, míg az utóbbi alternatívának pont az ellenkezője valósult meg a bizonyítási eljárás alatt.

[81] Az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységének áttekinthetőségét jelentősen segítette az a körülmény, hogy a törvényszék a bizonyítékként felhasznált tanúvallomásokat minden egyes tanú esetében pontosan, ugyanakkor a releváns részletek ismertetésének szem előtt tartásával foglalta össze, továbbá a vallomásokból nyert adatokat valamennyi tanú esetében alapos és az észszerűség követelményét kimerítő vizsgálatnak vetette alá. Az elsőfokú ítélet indokolásában felállított sorrendet követve a tanúvallomások értékelésére vonatkozólag a másodfokú bíróság a felülbírálat keretében – a védelem által megfogalmazott kritikákra is tekintettel – az alábbiakat emeli ki.

[82] Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy az eljárás tanú2 feljelentésére indult meg, amivel kapcsolatban csak annyiban pontosítja az ítéltábla az elsőfokú ítélet 8. oldala negyedik bekezdésének második sorát, hogy a feljelentés nem a 2., hanem az 1. számú nyomozati iratban található a 377. oldaltól kezdődően. A törvényszék az iratok tartalmával egyezően fejtette ki, hogy a tanú sem a nyomozati, sem a bírósági szakban nem mutatott bizonytalanságot a vádlott beazonosítását illetően, amivel kapcsolatban az ítéltábla azt is kiemeli, hogy az objektivitását egyértelműen alátámasztotta az a tény, hogy a nyomozati szakban számára bemutatott másik két videófelvételen nem ismerte fel a vádlottat (2. számú nyom. ir. 107. oldal), vagyis terhelt1 személyét kizárólag olyan felvétellel kötötte össze, amelyről teljes bizonyossággal ki tudta jelenteni, hogy azon a vádlott látható. Ez utóbbi tényből az a következtetés is levonható, hogy a tanú nem akart a vádlott terhére róni egyéb, általa nem ismert cselekményt, ami az elfogulatlanság egyértelmű jeleként értékelhető.

[83] A védő szerint a tanú előzőleg képen látta már a vádlottat, így a vele végrehajtott felismerésre bemutatással a nyomozó hatóság megsértette a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet előírását, azonban a védelem figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy a hivatkozott bizonyítási cselekmény idején, valamint a jelen büntetőeljárás megindulásakor is a rendelet már nem volt hatályban, mivel 2018. július 1. napjával kezdődően a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet tartalmazza a hatályos szabályokat. A védő által a fellebbezésben idézett hatálytalan jogszabályi előírásnak megfeleltethető rendelkezés a nyomozati cselekmény végrehajtásakor és jelenleg is a hivatkozott Korm. rendelet 74. § (4) bekezdésében található, azonban eltérő tartalommal: „Nem lehet képfelvétel alapján felismerésre bemutatni azt a személyt, illetve tárgyat, akit, illetve amelyet az érintett részére a Be. 267. § (3) bekezdése alapján kép- vagy kép- és hangfelvétel alkalmazásával adatgyűjtés során már bemutatottak, vagy akiről, illetve amelyről készült képfelvételt körözési eljárásban közzétettek.”. Az idézett jogszabályi előírást a nyomozó hatóság nem sértette meg, míg az a tény, hogy a tanú maga nyújtott át a hatóság részére olyan fényképet, amelyen a vádlott látható, illetve azt a videófelvételt, amelyen a vádlottat beazonosította, még nem vonja maga után az utólag lefolytatott felismerésre bemutatás – mint bizonyítási cselekmény – eredményének a Be. 167. § (5) bekezdése alapján a bizonyítékok köréből való kirekesztését.

[84] A védelem kifogása miatt az ítéltábla nyomatékosan hangsúlyozza, hogy jelen esetben a felismerésre bemutatás azért nem bírt különösebb jelentőséggel, mert a tanú egykori

szomszédként már kiskorától kezdve ismerte a vádlottat, ezenfelül saját maga adott át fényképet terheltéről és az ugyancsak rendelkezésre bocsátott videófelvétel tartalmát is látta. Ilyen körülmények között az említett bizonyítási cselekmény nem volt kiemelt horderejű, mivel a tanú nem egy számára ismeretlen és kizárólag az adott bűncselekménnyel összefüggésbe hozható személyről tett vallomást, hanem egy általa már korábban is ismert férfiről, akinek a személyét és a vádlottal való azonosságát illetően az eljárás alatt egyszer sem mutatott bizonytalanságot.

[85] Az elsőfokú bíróság e tanú vallomásainak értékelése során hibamentesen rögzítette a szemle, a bizonyítási kísérlet és a felismerésre bemutatás törvényi szabályozását. Az ítéltábla az említett bizonyítási cselekmények körében szükségesnek tartja még feltüntetni a 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet 72. §-át és 74. §-át is, amely jogszabályhelyek a Be. rendelkezéseivel összhangban álló, a szemlére és a felismerésre bemutatásra vonatkozó előírásokat tartalmazzák. Az említett bizonyítási cselekmények közt húzódó éles határvonalat a törvényszék ítélete 10. és 11. oldalán minden tekintetben helytálló indokokkal mutatta be, az általa kifejtettek kiegészítésre nem szorulnak.

[86] A védői fellebbezés indokolása alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy a védelem továbbra is összemosza ezeket az eljárási cselekményeket, illetve kitart – az elsőfokú ítélet helytálló szóhasználatával élve – értelmezhetetlen indítványa mellett, amikor a bizonyítási kísérlet lefolytatását a Be. 209. § (2) bekezdés törvényszövegének vastag betűs kiemelésével idézi, amely szerint a bizonyítási kísérletet lehetőleg ugyanolyan körülmények között kell lefolytatni, mint ahogy a vizsgált esemény vagy jelenség megtörtént, illetve megtörténhetett. Az elsőfokú bíróság mind az általa lefolytatott bizonyítási eljárás során (83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 24. oldal), mind az ügydöntő határozatában alappal adott hangot értetlenségének, hiszen e bizonyítási indítvány képtelensége jelen büntetőügy esetében már a törvényszövegből kitűnik.

[87] A védő az eljárási helyzetéből adódó jogait és kötelezettségeit a Be. 42. §-ában szabályozott kereteket jóval meghaladó mértékben gyakorolta a bírósági szakban, amivel kapcsolatban az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a végkövetkeztetésre, hogy a tanúk vonatkozásában kizárólagosan a szavahihetetlenné tételük vezérelte, amely cél elérése érdekében még annak sugallásáig, illetve bizonyos esetekben félreérthetetlen kinyilvánításáig is elment, hogy védence egy országokon átívelő, nemzetközi koncepciók eljárás áldozata. Ennek a legmarkánsabb példája, amikor a védő tanú2 tanúnak a helység¹⁷i társszervek közreműködésével telekommunikációs eszközön történt kihallgatása után kijelentette, hogy „Észrevételezem, hogy puska volt a tanú előtt.” (83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 10. oldal), amely állítását egy későbbi tárgyalási napon úgy pontosított, hogy „(...) lehetett látni, hogy egy laptop van a tanú elé téve, amiről a tanúk olvassák a válaszokat.”, továbbá azt is megjegyezte, hogy „Azt mondta a bíró úr, hogy ne legyek ilyen rosszhiszemű. Én ennyire rosszhiszemű vagyok (...)”, majd pár mondattal később megismételte, hogy „Nagyon rosszhiszemű vagyok (...)” (118. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 5. oldal). A védő még a nyilvános ülésen is arra célzott, hogy mivel nem láthatta az tanú2 tanú előtt elhelyezett laptop képernyőjét, így nem lehet tudni, hogy azon mi jelent meg a tanúvallomás közben.

[88] A védőnek a bizonyítási eljárás manipulálására, így többek között tanú2 tanú esetében az előre megírt válaszok „puskából” történt felolvasására vonatkozó megállapításai minden alapot nélkülöznek, azok a védelem által sem vitatott rosszhiszeműség kategóriájába tartoznak. A védő hivatkozott kijelentése a logika szabályainak is ellentmond, mivel a tanú nem tudhatta előre, hogy az elsőfokú bíró, majd a védő milyen kérdéseket tesz fel neki, így arra előzetesen, megírt válaszokkal nem is lehetett felkészülni.

[89] tanú2 tanú tekintetében a védő azt is sérelmezte, hogy „az elsőfokú eljárás során nem tehette fel kérdéseit”, amely megállapítás nem felel meg a valóságnak. A 83. sorszámú törvényszéki tárgyalási jegyzőkönyv 8-10. oldala értelmében a telekommunikációs eszköz használatával kihallgatott tanúhoz először a bíró tette fel kérdéseit, majd a vádhatóság képviselője jelezte, hogy a tanúhoz nincs kérdése. Ezt követően a vádlott előadta észrevételeit, majd a tanú válaszolt a védő által feltett kérdésekre, azonban a helység16n tartózkodott másik tanúval való kapcsolatfelvétel érdekében – tehát a törvényszéknek fel nem róható objektív okból – a védő további kérdéseket már nem tehetett fel, azonban az elsőfokú bíróság a tisztességes eljáráshoz való jogot maximálisan szem előtt tartva felajánlotta a védőnek, hogy további kérdéseit írásban juttassa el a törvényszékre. A védelem annak ellenére nem élt ezzel a lehetőséggel, hogy a nyomozás során még nem ellenezte az írásbeli kérdésfeltevést, így 2019. március 27. napján kelt beadványában meg is küldte a Fővárosi Nyomozó Ügyészségnek a kérdéseit (2. számú nyom. ir. 5. oldal).

[90] A védelem hivatkozása tehát minden alapot nélkülöz, mivel védenccé meglehetett észrevételeit, a védő is kérdéseket intézhetett a tanúhoz, majd a további kérdésfeltevés lehetősége is biztosítva volt számára, azonban ezt visszautasította. A védő kifogása azért is érthetetlen, mert az írásban benyújtott kérdésekkel megnyílt volna számára az a lehetőség, hogy védencével egyeztetve, előre átgondolva olyan releváns tényezőkre kérdezzen rá, amelyekről a személyes kihallgatás során esetleg megfeledezett volna. A védő a felkínált lehetőséggel nem élt, így ez utóbbi tényre tekintettel az elsőfokú bíróságot semmiféle felelősség nem terheli bármely védői kérdés esetleges megválaszolatlanul hagyása tekintetében. Mindebből adódóan sem a védelem joga, sem a tisztességes eljáráshoz való jog, de még a védő által a fellebbezés indoklásában hivatkozott fegyverek egyenlőségének elve sem sérült.

[91] Az ítéltábla tanú2 és az összes többi tanú vonatkozásában egyetértett a fellebbviteli főügyészség azon megjegyzésével, hogy a védő tévesen utalt a Be. 92. §-ára – mint a törvényszék által be nem tartott törvényhelyre –, mivel a büntetőügyben kihallgatott tanúk egyike sem minősült különösen védett tanúnak, illetőleg egyetlen tanú sem volt különösen védett tanúvá nyilvánítva, így értelemszerűen a különösen védett tanúkra vonatkozó törvényi előírások nem is sérülhettek.

[92] tanú5 tanú esetében a törvényszék az iratanyag tartalmával összhangban mutatott rá arra a tényre, hogy a tanú közvetlen szemtanúja volt a tényállásban rögzített lefejezésnek,

továbbá azt is helytállóan vezette le, hogy egyetlen alkalommal sem kételkedett a vádlott személyének a lefejezésben részt vett egyik férfivel való azonosságában, valamint a másik férfit is következetesen névként említette. Az elsőfokú bíróság arra is az iratanyagnak megfelelően hivatkozott, hogy a tanú – a szintén tanúként kihallgatott testvérével egyezően – nem csak a videófelvételen ismerte fel a vádlottat, hanem őt fényképtábláról (2. számú nyom. ir. 213. oldal) is kiválasztotta.

[93] A védelem kritikai megjegyzéseivel szemben az elsőfokú bíróság ítélete 13. oldalának második bekezdésében annak is logikus magyarázatát adta, hogy a nyomozati iratban a keresztnév azonosságával ellentétben a családnév miért szerepelt másként a videófelvételen látott személy vonatkozásában, amivel kapcsolatban az ítéltábla azzal egészíti ki a törvényszék indokolását, hogy a tanú még ugyanezen vallomásában terheltnek nevezte meg a beazonosított férfit (2. számú nyom. ir. 856. oldal). A személytévesztés lehetősége az eljárás során nem merült fel, a tanú egyik nyilatkozatában sem figyelhető meg a bizonytalanság jele, így az a védői álláspont, miszerint a tanút rávezették, hogy kit ismerjen fel, ugyancsak alaptalan. Hangsúlyozandó, hogy a tanú jelen esetben sem egy számára idegen személyről beszélt, mivel a vádlottal egy településen lakott, így gyakorlatilag őt nem felismerte, hanem – mint egykori lakost – megismerte.

[94] A védő indítványozta a tanú nyomozati szakban tett vallomásának a bizonyítékok köréből való kirekesztését, mert annak felvételére a Be. 180. § (4) bekezdésének megsértésével került sor. A védelem ugyan nem jelölte meg, azonban a fellebbezés indokolásának tartalma alapján a hivatkozott törvényhely a) pontjának megvalósulását sérelmezte, melynek értelmében a tanúnak nem tehető fel olyan kérdés, amely a választ magában foglalja vagy a feleletre útmutatást tartalmaz. A 2. számú nyomozati irat 850-862. oldalán található magyar nyelvre lefordított vallomásból a védelem által sérelmezettnek pontosan az ellenkezője olvasható ki, mivel a helység¹⁶ hatóság tagja mindent elkövetett annak érdekében, hogy a tanú által elmondott részleteket tisztázza, a kérdésfeltevések egyetlen esetben sem tükrözték a védelem által említett befolyásolást.

[95] A tanú ismételt, a másodfokú eljárásban kitűzött tárgyaláson való kihallgatása céljából megjelölt védői kérdésekről az ítéltábla megállapította, hogy sem a büntetőügy érdemi megítélése, sem a tanú szavahihetősége szempontjából nem bírnak jelentőséggel. A védelem a fentebb hivatkozottak szerint kérte, hogy a bíróság ne vegye figyelembe tanú⁵ nyomozati szakban tett vallomását, azonban önmagának ellentmondva ugyanezen vallomás egyik kijelentésére alapozva indítványozta hangfelismerés tartását. A hangfelismerés elrendelése az időmúlásra és az egyéb bizonyítékoknak kizárólag a vádlott bűnösségét alátámasztó zárt logikai láncolatára tekintettel értelmetlen és indokolatlan lenne.

[96] Az eddig kifejtett és az alább még részletezendő okokból a másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek bizonyítás felvételét, illetőleg tárgyalás kitűzését, különös tekintettel arra a körülményre, hogy a védői indítványok valójában az irányadó tényállás – tanúvallomás által érintett részének – megalapozottságát, valamint az elsőfokú bíróság mérlegelésének

helyességét támadták és ezen keresztül sérelmezték a bűnösség megállapítását, vagyis a bizonyítékok felülmérlegelésének törvényi tilalmával helyezkedtek szembe.

[97] Az előző tanú testvére, tanú6 esetében szintén az iratok tartalmának megfelelően hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy az inkriminált lefejezéskor jelen volt, így közvetlen szemtanúnak minősül, továbbá azt is irathűen rögzítette, hogy a tanú a nyomozati és a bírósági szakban is következetesen állította, hogy az név9 nevű személy mellett a vádlott látható a videófelvételen. A védő fellebbezése indokolásában kijelentette, hogy a két tanú ellentmondásba keveredett egymással, mert tanú5 „(...) azt állította, hogy nem volt vele a tanú.”. tanú5 szó szerint úgy nyilatkozott, hogy „Ennek a személynek a lefejezése során rajtam kívül ott volt a fivérem is.” (2. számú nyom. ir. 855. oldal), majd ezzel teljes mértékben összhangban tanú6 is állította, hogy „Én magam és a fivérem voltunk jelen a bűncselekmény során.” (2. számú nyom. ir. 867. oldal), tehát a védelem ezzel ellentétes hivatkozása nem csak alaptalan, hanem iratellenes is.

[98] A védő tanú6nak is indítványozta a másodfokú eljárásban való kihallgatását, azonban az ítéltábla ezt nevezett tanú esetében sem tartotta szükségesnek a testvére vonatkozásában már kifejtett azonos indokokra tekintettel.

[99] A törvényszék a többi tanúvallomáshoz hasonlóan a testvérpár vonatkozásában is nyomon követhető, világos módon és a logika szabályait szem előtt tartva mutatta be ítéletének indokolásában a büntetőjogi főkérdésekkel, így különösen a vádlottnak az egyéb7ban betöltött szerepével és a lakosság megfélemlítésével kapcsolatos ténymegállapításait alátámasztó gondolatmenetét. A másodfokú bíróság nyomatékosan hangsúlyozza, hogy e tárgykörben sem a testvérpár, sem az egyéb tanúk esetében nem lehetett ellentmondást felfedezni, ellenkezőleg, a vallomások egymást megerősítő tartalmi elemeiből kétségbevonhatatlanul kirajzolódtak a vádlott cselekvősegeire helytállóan levont törvényszéki következtetések.

[100] tanú12 tanú idézését sem a vádhatóság, sem a védelem nem indítványozta, kihallgatását a törvényszék hivatalból rendelte el. A védő jogi álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ezzel megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert a Be. 164. § (2) bekezdése alapján a bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be. Ezzel szemben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség helytállóan fejtette ki átiratában, hogy az Alkotmánybíróság által is megerősített következetes ítélkezési gyakorlat szerint a bíróság hivatalból is elrendelhet bizonyítást (Kúria Bfv.I.1323/2018/20. számú határozata, EBH2019. B.23., 20/2020. (VIII. 4.) AB határozat és legutóbb BH 2021. 131. [66]-[68] bekezdés).

[101] Az egységes bírói gyakorlat szerint a bizonyítás során a tényállás alapos, hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekedni, azonban, ha az ügyész nem indítványozza, a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére és

megvizsgálására. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a bíróságnak ne lenne jogosultsága hivatalból rendelkezni bizonyítási eszköz beszerzése és megvizsgálása felől. Önmagában az a tény, hogy a bíróság a tényállás felderítése, valósághű megállapítása érdekében – a törvényes keretek között – nem indítványozott bizonyítást is felvesz, eljárási szabálysértésnek nem tekintendő. A védő helyesen utalt arra, hogy főszabály szerint a büntetőeljárásban a vádló bizonyítási kötelezettsége az elsődleges, és a bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be, azonban amint arra az Alkotmánybíróság rámutatott, kivételesen a valósághű tényállás megállapítása érdekében és az eljárási alapelvek érvényesítése mellett, a bíróság indítvány hiányában is intézkedhet bizonyíték beszerzése iránt. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a bíróság hivatalból elrendelt bizonyítási tevékenységét érintően a pártatlanság sérelme eleve kizárt, mert a bizonyítás elrendelésekor nem zárható ki, hogy a bíróság a vádat alátámasztó vagy azt gyengítő, és ezáltal a védelmet erősítő bizonyítást rendel el.

[102] tanú¹² tanú hivatalból történt idézésével és az eljárás bírósági szakban történt kihallgatásával a Fővárosi Törvényszék tehát nem követett el szabálysértést, a hivatkozott eljárási cselekmény törvényi szabályozását ítélete 14. oldalának harmadik bekezdésében helyesen és az egységes ítélkezési gyakorlat szerint értelmezte, illetve alkalmazta.

[103] Nevezett tanú vallomásának tartalmi lényegét az elsőfokú bíróság helytállóan foglalta össze és terhelt¹ azonosításával összefüggésben alappal emelte ki azt a körülményt, hogy a tanú nemcsak megismerte egykori szomszédját a vádlott személyében, hanem keresztnévén is szólította. A törvényszék meggyőző érveléssel tárta fel, hogy a tanú objektivitása és erre figyelemmel szavahihetősége jelen esetben is tetten érhető volt, mivel kizárólag arról az eseményről számolt be a vádlott vonatkozásában, amelyet személyesen átélt, míg az emberölésekről és lefejezésekről kiemelte, hogy azokról csak hallomásból értesült.

[104] Az elsőfokú bíróság ugyancsak helyes indokát adta ítélete 14. oldalának utolsó bekezdésében, hogy miért fogadta el a tanú vádlottra vonatkozó név szerinti beazonosítását, amely érvelést az ítélőtábla a védői fellebbezés kifogásaira tekintettel a fellebbviteli főügyészség azon helytálló megállapításával egészíti ki, hogy az eljárás során a tanú többféle módon is beazonosíthatja a bűncselekmény elkövetőjét, így például a kizárólag bírósági szakban kihallgatott tanú esetében a tárgyalóteremben történt megtekintéskor is, mivel a Be. nem tartalmaz kötelező rendelkezést a terhelt azonosítása tekintetében. Az ítélőtábla e témakörben visszautal az tanú⁵ tanúval kapcsolatban kifejtett és jelen tanúra is irányadó érvelésre.

[105] Mindezek alapján a másodfokú bíróság számára értelmezhetetlen, hogy a védelem miből vonta le azt a fellebbezése indokolásában rögzített iratellenes végkövetkeztetést, hogy „A tanú válaszaiból kiderül, hogy a vádlottat nem ismerte fel.”.

[106] tanú¹² fia, tanú³ tanú nyomozati és bírósági szakban tett vallomásának releváns elemeire helytállóan tért ki az elsőfokú bíróság ítélete 15. oldalán, továbbá logikus indokát adta annak, hogy a vádlott előadásával szemben miért a tanú elmondását fogadta el arra vonatkozólag, hogy honnan ismerik egymást. A védő fellebbezésének indokolásában kiemelte, hogy a tanú egyetlen inkriminált eseménynek sem volt a szemtanúja, amit a törvényszék sem vitatott, ezért jelölte meg közvetett tanúnak, így a védői felvetés nem hordozott magában új elemet. A védelem azt is kifogásként említette meg, hogy a tanút nem az anyanyelvén hallgatták ki, azonban azt már nem részletezte, hogy álláspontja szerint ez a körülmény milyen törvényi előírást sértett meg, ugyanis a tanú által ismert, értett és beszélt angol nyelven történt kihallgatást a törvény nem tiltja. Mind a nyomozati, mind a törvényszéki kihallgatás jegyzőkönyvéből egyértelműen megállapítható, hogy semmiféle kommunikációs probléma nem merült fel az említett hatóságok és a tanú között, erre egyébként a védő sem utalt.

[107] A tanú az eljárás alatt határozottan felismerte a videófelvételen látható két személyt, akik közül az egyiket név⁹nek nevezett, míg a másik férfiről kijelentette, hogy az a vádlott. A védő fellebbezésének indokolásában azzal akarta hitelteleníteni a tanú vallomását, hogy meggyőződése szerint a filmfelvételen kizárólag az név⁹ként említett férfi kezében volt kés, míg a vádlottként azonosított személy nem tartott a kezében kést, viszont a tanú ennek ellenkezőjét állította. A tanú valóban elmondta a nyomozás során, hogy a felvételen az név⁹ nevű személy bal oldalán megjelenik terhelt¹ „(...) egy késsel a kezében.” (2. számú nyom. ir. 446. oldal). A védő hivatkozásával szemben a tanú állítása felel meg a videófelvétel képanyagának és ezáltal a valóságnak, mivel a felvétel képkockáinként való lejátszásakor tisztán felismerhető a vádlottként beazonosított, a felvétel jobb oldalán elhelyezkedő férfi jobb kezében tartott kés, így említhető a 0:00:03, 0:00:11, 0:00:13, 0:00:25 és a 0:00:37 másodperc, amelyeknél a felvétel leállításakor kétséget kizáró bizonyossággal látható a megmarkolt vágóeszköz.

[108] A védelem az egész eljárás alatt kiemelt figyelmet fordított annak, hogy a tanúként kihallgatott személyek hogyan értékelték, illetve mit nyilatkoztak a videófelvételen látható eseményekről, melynek során nagy jelentőséget tulajdonított annak, hogy a tanúk kit neveztek meg az áldozat fejét a nyakától elválasztó személynek, ki kezdte, ki folytatta és ki fejezte be a cselekménysort, vagy éppen ki és milyen eszközt tartott a kezében. A tanúk egybehangzóan a felvétel jobb oldalán látható férfiben jelölték meg a vádlott személyét, míg a bal oldali férfit nevezték név⁹nek. A felvétel a történések egy részét, bár kétségtelenül a legmarkánsabb jelenetét mutatja, amelyből egyértelműen megállapítható, hogy a lefejezést a vádlott és az név⁹ nevű személy teljes egyetértésben hajtja végre és szinte önkívületi állapotban versengenek azért, hogy melyikük vág hassa le az áldozat fejét.

[109] A két férfi megismerésén, illetve felismerésén és név szerinti beazonosításán túl a védő ismétlődő hivatkozásával ellentétben azért nem volt releváns, hogy a tanúk mit és hogyan láttak vagy nem láttak a felvételen, mert a képanyag – mint objektív bizonyíték – a törvényszék rendelkezésére állt, így a képsorokat a tanúk megjegyzéseitől függetlenül ki tudta elemezni, majd a látottakat a tényállás részévé tehetette, ehhez nem volt szükség a tanúk szubjektív észrevételeire. Az ítéltábla a felülbírálat keretében értelemszerűen a felvételt is

megtekintette és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a videófelvétel tartalmának megfelelően rögzítette a tényállás erre vonatkozó részét.

[110] tanú13 tanú kihallgatására a bírósági szakban nem kerülhetett sor, ezért az elsőfokú bíróság törvényesen járt el, amikor a külföldön életvitelszerűen tartózkodó nem magyar állampolgár tanú nyomozás során tett vallomását a Be. 527. § (1) bekezdés a) pontja alapján ismertetéssel tette a bizonyítási anyag részévé (42. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 15. oldal).

[111] A törvényszék a tanú által előadottak lényegét a nyomozati tanúvallomás tartalmával egyezően összegezte, így többek közt helytállóan utalt arra, hogy tanú13 a neki bemutatott fényképtablóról felismerte a vádlottat, amely tényadatot az ítéltábla azzal a megállapítással egészíti ki, hogy a fényképtábló esetében (2. számú nyom. ir. 213. oldal) többször is kijelentette, hogy a 4. számú képen látható a vádlott (2. számú nyom. ir. 473-475. oldal). Az elsőfokú bíróság azt is irathűen rögzítette ügydöntő határozatában, hogy a tanú a videófelvételről is beazonosította a vádlottat, mivel a tanúvallomás szerint kijelentette, hogy „Akiket ismerek az név9 és terhelt1.”, „(...) megerősítem, hogy ő terhelt1 és név9.” (2. számú nyom. ir. 482. és 483. oldal).

[112] A védelem által a fellebbezés indokaként kiemelt ezzel ellentétes egyik mondat – „Ezek az emberek szakállasok és nem látszik az arcuk. Nem tudja megerősíteni.” (2. számú nyom. ir. 479. oldal) – egy másik felvételre vonatkozott. Az ítéltábla azért jutott ez utóbbi következtetésre, mert a tanúval közölték, hogy megmutatnak neki egy felvételt, majd ezt követően arról tájékoztatták, hogy egy másik felvételt is lejátszanak számára (2. számú nyom. ir. 478. és 480. oldal). A tanú mindkét felvételen ugyanazt a személyt – a jegyzőkönyv szerint „név3”, illetve „név3” – jelölte meg áldozatként, így egyértelmű, hogy mindkét felvétel ugyanazt a lefejezést mutatta. Mindez csak azért releváns körülmény, mert a tanúnak bemutatott első felvételt követően hangzott el a védelem által idézett megállapítás, míg a második felvétel lejátszása után mondta a tanú az előző bekezdésben idézett kijelentéseit.

[113] A másodfokú bíróság észlelte, hogy a tanúvallomás bizonyos részeinél a fordítás értelmezési problémákba ütközött, mivel a fordítóiroda eljáró tagja zárójelben feltüntette a „(nem egyértelmű a forrásnyelvi szöveg – OFFI megjegyzés)” megállapítást. Az értelemzavaró mondatrészek különösen szembeűnők a 2. számú nyomozati irat 482. és 483. oldalán, pontosan ott, ahonnan a védő írásbeli fellebbezésében szó szerint idézte a következőket: „Meg akarok bizonyosodni arról, hogy a szeműveges terhelt1, mert nem látom pontosan. Nem lát jól.” (2. számú nyom. ir. 482. oldal). A hivatkozott oldalakon a szeműveg, illetve annak használatával kapcsolatos mondatrészek okozzák az értelmezési zavart, mivel egyik esetben a vádlotthoz, míg másik esetben a tanúhoz köti a vallomás szövege a szeműveg viselését, annak ellenére, hogy a felvételen egyértelműen látható, hogy a vádlottként azonosított férfin nem volt szeműveg.

[114] A védő tehát a szöveggörnyezetből kiragadott és értelmezési problémákat felvető mondatokkal próbálta megcáfolni a tanú szavahihetőségét, ami a fentebb írtakon túl azért sem vezethetett eredményre, mert tanú¹³ a többi tanúval egyezően vallott a vádlottnak az egyéb⁷ tagjaként elkövetett cselekményeiről, ellentmondás e tanú esetében sem volt felfedezhető. A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a tanú objektivitására utaló kinyilatkoztatások ebben az esetben is megfigyelhetők voltak, amikor tanú¹³ kijelentette, hogy egyetlen kivégzésénél sem volt jelen, továbbá a fivére meggyilkolását sem akarta a vádlott terhére róni, mivel arra a kérdésre, hogy tudomást szerzett-e utólag a fivére, név⁶ gyilkosáról, nemleges választ adott (2. számú nyom. ir. 490. oldal). Az ítéltábla észlelte, hogy a törvényszéki ítélet 16. oldala első bekezdésének utolsó mondata iratellenesen tartalmazza, hogy a tanú az unokatestvére gyilkosát nem tudta megnevezni, mert a nyomozati vallomásában valójában a fivéről beszélt, ezért a másodfokú bíróság az indokolás hivatkozott részében az unokatestvér megjelölést a fivér szóra helyesbíti.

[115] Az elsőfokú bíróság törvényesen járt el, amikor a vádlott édesapja, tanú⁷ nyomozati szakban tett vallomását kirekesztette a bizonyítékok köréből, mert a tanút az általa beszélt és értett arab nyelven nem figyelmeztették a vallomástétel megatagadásának jogára. A törvényszék ítélete 17-20. oldalán alapos, minden részletkörülményre kiterjedő, valamint a logika szabályainak és az észszerűség követelményének megfelelően vezette le, hogy a vádlott és édesapja egymásnak is ellentmondó vallomásával szemben miért a beszerzett közokiratokból, mint objektív bizonyítékokból megállapított tényadatokat fogadta el mérlegelése során. Az ítéltábla a vádlott vallomásával kapcsolatban már utalt a törvényszék e tekintetben is nyomon követhető és helytálló gondolatmenetére, így jelen helyen kizárólag azt emeli ki, hogy az elsőfokú bíróság ítélete 20. oldalának negyedik és ötödik bekezdésében az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának regionális képviselője által adott írásbeli tájékoztató tartalmára tekintettel alappal kérdőjelezte meg a tanúként kihallgatott édesapa szavahihetőségét, mivel az okiratokkal alátámasztott objektív adatok ellentmondtak az általa kifejtetteknek.

[116] A Fővárosi Törvényszék akkor is törvényesen járt el, amikor a vádlott édesapjának felesége, név¹² nyomozás során tett vallomását ugyancsak a Be. 527. § (1) bekezdés a) pontja alapján ismertetéssel tette a bizonyítási anyag részévé (42. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 20. oldal). Az édesapa nyomozati vallomása tekintetében felmerült eljárási szabálysértés miatt az ítéltábla rögzíti, hogy a feleség tanúvallomásából megállapítható, hogy nem minősült a Btk. 459. § (1) bekezdés 14. pontjának b) alpontja szerinti hozzátartozónak – együtt élő mostohaszülő –, mivel a vád tárgyává tett cselekmények elkövetésekor terhelt¹ már felnőttkorú volt, a tanúval nem éltek közös háztartásban, így a hozzátartozói viszony megállapíthatóságához szükséges együttélés – mint törvényi feltétel – nem állt fenn. A tanút ugyan figyelmeztették arra, hogy hozzátartozóként a vallomástételt megtagadhatja, amely lehetőséggel név¹² nem élt (2. számú nyom. ir. 913. oldal), azonban az együttélés hiánya miatt mind a figyelmeztetésnek, mind az arra adott válasznak eljárásjogi jelentősége nem volt.

[117] A tanú nyomozás során felvett vallomásának összefoglalásakor az elsőfokú bíróság irathűen utalt arra, hogy név¹² szerint a vádlott csatlakozott egyéb³ terrorszervezethez, azonban az okirati bizonyítékokra figyelemmel a tanú tévesen állította, hogy terhelt¹ náluk

korábban ment helység⁹. A nyomozati szakban felvett tanúvallomás tartalmi elemeire figyelemmel a törvényszék helyesen döntött arról, hogy név¹² tanúnak az eljárás bírósági szakában történő kihallgatásától eltekintett.

[118] A törvényszék a Be. 561. § (3) bekezdés f) pontjában foglaltaknak megfelelően ítélete utolsó két oldalán részletes indokát adta a védelem által előterjesztett bizonyítási indítványok elutasításának is. Alappal vetette el a vádlott görög titkosszolgálatokkal való együttműködésére vonatkozó megkeresésre irányuló indítvány teljesítését, melynek okaként helytállóan utalt arra, hogy terhelt¹ ezirányú előadása a vád tárgyává tett cselekmény szempontjából nem bírt jelentőséggel. Az ítéltábla meglátása szerint ez már önmagában abból a tényből is megállapítható, hogy a vádlott által elmondottak nem a helység⁵ban történt eseményekkel álltak összefüggésben, hanem az ország elhagyását követő időszakra vonatkoztak. A másodfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a vádlott saját maga gyengítette a szavahihetőségét ebben a témakörben, amikor az általa felvázoltak szerint a kapcsolatba lépés menetét nem tudta bemutatni a mobiltelefonján, az elmondottakat a gyakorlatban már nem volt képes demonstrálni (3. számú nyom. ir. 214. oldal).

[119] Az elsőfokú ítélet a bizonyítási indítványok elutasításának indokai között tért ki a nyomozati szakban elvégzett poligráfos vizsgálat bizonyítékként való felhasználásának mellőzésére. Amint arra az ítéltábla már utalt, az előkészítő ülésen elhangzottakkal szemben az elsőfokú ítélet már a Be. előírásainak megfelelően tartalmazta a törvényi szabályozást. A védő tévesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a műszeres vallomásellenőrzés eredményeként elkészült „Feljegyzés és szaktanácsadói nyilatkozat” tartalmát azért rekesztette ki a bizonyítékok köréből, mert a poligráfos vizsgálat elvégzésére jogellenesen, a védő részvétele nélkül került sor, ugyanis az elsőfokú ítélet 26. oldalának utolsó előtti bekezdése kifejezetten rámutat e védői érvelés helytelenségére. A műszeres vallomásellenőrzés eredményének mellőzését ténylegesen azzal magyarázta, hogy a poligráfos vizsgálat nem döntő jelentőségű a vádlotti szavahihetőség megítélésében és ezért utasította el a szaktanácsadó tanúként történő kihallgatására tett ügyészi indítványt.

[120] A másodfokú bíróság maradéktalanul osztotta a poligráfos vizsgálat mellőzése körében kifejtett elsőbírői indokot annak kiemelésével, hogy a műszeres vallomásellenőrzés a terhelt szavahihetőségére vonatkozó közvetett bizonyíték beszerzésére irányuló bizonyítási cselekmény, amelynek eredménye a vádlotti vallomás igazságtartalmának eldöntéséhez nem elégséges. Jelen esetben nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a külföldi állampolgárságú vádlott nem beszél és nem érti a magyar nyelvet, így a vizsgálat elvégzésére kizárólag tolmács igénybevételével kerülhetett sor, amely a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vizsgálat előtt a szaktanácsadó konzultál a tolmáccsal annak érdekében, hogy milyen módon tegye fel a kérdéseket. A másodfokú bíróság megítélése szerint a tolmács igénybevételével a közvetlenséget eleve nélkülöző műszeres hazugságvizsgálatba egy újabb közvetítő elem kerül, amely már oly mértékben teszi közvetetté az így beszerzett bizonyítékot, hogy annak relevancia nem tulajdonítható, ezért a másodfokú bíróság sem tartotta indokoltnak a poligráfos vizsgálat eredményének a bizonyítékok közé emelését és értékelését. Az ítéltábla nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a hivatkozott bizonyítási cselekmény figyelmen kívül hagyásával a vádlottat hátrány nem érte, amit az a körülmény is egyértelműen mutat, hogy a műszeres vallomásellenőrzés eredményét a védelem sem hiányolta a bizonyítékok sorából.

[121] A törvényszék a vádlottról a nyomozati szakban elkészült egyesített igazságügyi elmeorvosszakértői és pszichológusi szakértői lelet és véleményt (1. számú nyom. ir. 855-869. oldal) ismertetéssel a bizonyítás anyagává tette (83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 3. oldal), azonban annak megállapításait az ügydöntő határozata nem tartalmazza. A másodfokú bíróság ebben is osztotta az elsőbírői álláspontot, mert a szakvéleményből kitűnik, hogy a vádlott „(...) az intellektusvizsgálatot elhárította, félbehagyta (...)”, valamint „Többszöri biztatásra a projekciós folyamatba nem vonódott be. Személyiségét feltárni nem tudtuk.” (1. számú nyom. ir. 865. oldal). Különösen ez utóbbi állításra tekintettel a szakértői vizsgálat eredményeként elkészített szakvélemény nem tekinthető megalapozottnak, így az abban rögzítetteknek az eljárást lezáró ügydöntő határozatban való feltüntetése nem lehetséges. A vádlott elmeállapotának feltárása egyébiránt nem képezte a bizonyítási eljárás olyan kiemelkedő fontosságú kérdését, amelynek hiányában a büntetőügy érdemi megítélése akadályba ütközött volna. A közvetlenség elve alapján a törvényszék, a másodfokú bíróság, de még a védelem sem tapasztalt ezzel ellentétes irányba mutató körülményt.

[122] A törvényszék által lefolytatott bizonyítási eljárás során a tanúvallomásokból, okirati bizonyítékokból és a videófelvételből nyert adatok egyértelműen beilleszthetők voltak a bizonyítékok zárt logikai láncolatába, amelynek zártsága a másodfokú bíróság megítélése szerint is feltörhetetlen. A következtetés logikai zártsága azt jelenti, hogy egyedül a bizonyítandó tényre következtetést biztosítja, és nincs olyan további tény vagy körülmény sem, ami mindezt cáfolná vagy kétségessé tenné, továbbá kizárja, vagy cáfolja a nem a bizonyítandó tényre, vagy attól eltérő, azzal ellentétes következtetés lehetőségét (BH 2021. 35. [64] bekezdés). Jelen esetben a bizonyítékok zártláncúsága az elsőfokú bíróság indokolásból ellenőrizhető, továbbá egyértelműen nyomon követhető, hogy a törvényszék hogyan jutott el a vádlott bűnösségére levont végkövetkeztetéséhez.

[123] Az elsőfokú bíróság helytálló érvek mentén mellőzte a vádlott gyanúsított kihallgatásairól készült felvételeknek a nonverbális kommunikáció szempontjából való megtekintését, valamint a másodfokú bíróság azzal is egyetértett, hogy a törvényszék egyéb kivégzéseket tartalmazó felvételek – amelyeket a tartalmuk miatt nyilvánvalóan már eltűntettek az internetről – beszerzése iránt sem intézkedett, valamint további tanúk kihallgatását sem tartotta szükségesnek, mivel elégséges bizonyíték állt rendelkezésre a büntetőügy ténybeli és jogi megítéléséhez.

[124] A Kúria a fentebb említett 2021. évi 35. számú eseti döntésének I. pontjában kifejtette, hogy a zárt logikai láncolatra hivatkozás esetében a hangsúly a zártságon van, ami a két végpontot összekapcsolja. Minden egyes láncszemnek tény-, illetve tárgyszerűnek kell lennie, nem lehet spekulatív, relevánsnak és a valóságra vonatkozóan kell lennie. A másodfokú bíróság a felülbírálat során megállapította, hogy a közvetlen és közvetett bizonyítékok zártláncúsága oly mértékben megingathatatlan, hogy mind tanú(k) kihallgatására, mind okirat(ok) vagy kép-, illetve videófelvétel(ek) beszerzésére irányuló további bizonyítás elrendelése szükségtelen, ezért az ezt célzó védői indítványokat nem tartotta alaposnak. Az

ítélőtábla ezért a védelem által „tanú15”-ként megnevezett személy tanúként történő kihallgatását sem rendelte el.

[125] A másodfokú bíróság ez utóbbi indítvány elutasításával kapcsolatban utal az elsőfokú ítélet 21. oldalának harmadik bekezdésében kifejtett irathú érvekre, amelyek szerint a védelem által bejelentett két másik tanú esetében a becsatolt hangfájlok tartalma alapján aggálytalanul megállapítható volt, hogy a kihallgatásuk a tényállás valósághű feltárása szempontjából hiábavaló, illetve céltalan lenne.

[126] Az indítvány alaptalanságán túl az ítéltábla meglehetősen szokatlan bizonyítási indítványnak tartja, hogy a védő bejelenti egy külföldi állampolgár nevét és telefonszámát, majd az eljáró másodfokú bíróságra bízta, hogy – értelemszerűen – tolmács segítségével felvegye a kapcsolatot a megadott személlyel és felkutassa idézhetőségét.

[127] A védő szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, így többek közt nem tért ki ítéletében a 2019. november 8. napján és 2020. január 31. napján kelt beadványaiban, helységi a törvényszéki iratanyag 40. és 94. sorszám alatti iratokban foglaltakra sem. Az ítéltábla az említett beadványok alapján megállapította, hogy az azokban felhozott védői kifogások releváns tartalommal bíró részeire az elsőfokú ítélet kimerítő választ adott. Amint az első- és másodfokú határozatokból kitűnik a törvényszék és az ítéltábla a védelem észrevételeinek, sérelmeinek, megjegyzéseinek túlnyomó többségére megfelelő részletességgel reflektált. Az Alkotmánybíróság következetes jogértelmezése szerint a bíróság köteles az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálni, és ennek értékeléséről határozatában számot adni, azonban az indokolási kötelezettségből nem következik a vádlottak és védőik által felhozott minden észrevétel megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása, mert a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre (7/2013. (III. 1.), 3159/2018. (V. 16.) és 3032/2019. (II. 13.) AB határozat). Az Alkotmánybíróság útmutatását is szem előtt tartva sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem tartotta indokoltnak, hogy az indokolás keretében a védelem további, egyben az ügy érdemi eldöntése szempontjából elhanyagolható kifogásaira kitérjen.

[128] Az indokolási kötelezettség megsértése a történeti tényállás egyetlen bekezdésére vonatkozólag volt tetten érhető, nevezetesen az elsőfokú ítélet 4. oldalának hatodik bekezdése tekintetében. A törvényszéki ítélet hivatkozott bekezdéséből nem a tények megállapítása hiányzik, ezért a másodfokú bíróság nem a tényállás megállapításának hiányát vagy a tényállás hiányosságát, hanem az elfogadott tényekre, nevezetesen a vádlott közreműködésével kivégzett személyek beazonosítására, valamint a vádlott tényállásban feltüntetett cselekvőségére – „kivégzésében közreműködött” – vonatkozó indokolás elmaradását kifogásolja. A kivégzésekkel érintett személyek név szerinti megjelölésének helyessége ugyanis csak akkor ellenőrizhető le, ha az ügydöntő határozatból kiderül, hogy melyik név pontosan melyik bizonyítékon alapul, ami a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában megfogalmazott általános törvényi követelményen túl azért bír kiemelt jelentőséggel, mert a

vádiratban, az elsőfokú ítéletben, majd a fellebbviteli főügyészség átiratában felsorolt nevek nem egyeztek meg teljes mértékben. A vádiratban írtakhoz képest mind az elsőfokú ítélet, mind a fellebbviteli főügyészség átirata eltérést tartalmazott, azonban a különbség okának magyarázatával a vádhatóság és a törvényszék is adós maradt.

[129] Az indokolási kötelezettség hivatkozott megsértése nem volt olyan mélységű, amelynek pótlása az iratok tartalma alapján a másodfokú eljárásban akadályba ütközött volna, ezért az ítéltábla a kivégzések áldozatainak név szerinti beazonosíthatósága és a haláluk bekövetkezéséhez kapcsolható vádlotti magatartás körében az alábbiakat rögzíti.

[130] tanú2 tanú a nyomozati és a bírósági szakban is következetesen állította, hogy az inkriminált képfelvételen az unokafivére, „név3” lefejezése látható (2. számú nyom. ir. 107. oldal és 83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 8. oldal). Ezen túlmenően az egyéb7 és a vádlott cselekményeivel hozta még összefüggésbe egy másik unokafivére, „név4” (2. számú nyom. ir. 107. oldal), valamint a bátyja fia, „név5” (2. számú nyom. ir. 107. oldal és 83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 9. oldal) kivégzését. A nyomozati szakban még további öt családtagot sorolt fel, akiről azt állította, hogy „(...) szintén kivégezték őket (...)”: „név8/1, név25, név26, név24 és név27” (2. számú nyom. ir. 109. oldal).

[131] tanú5 tanú a tárgyaláson elmondta, hogy a felvételen látható sértett a nagybátyja, „név3”, továbbá előadta – amint azt az elsőfokú ítélet is tartalmazza –, hogy „A családomból két nagybátyámat és egy unokatestvéremet, valamint egy távoli rokonomat ölte meg egyéb3.” (83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 19. oldal). A nyomozás során felvett jegyzőkönyvben a videófelvételen látható áldozat neve „név28”-ként szerepel (2. számú nyom. ir. 853. oldal), míg egyéb személyt nem nevesített.

[132] tanú6 tanú a nyomozati szakban és a törvényszék előtt is név szerint megnevezte a lefejezett férfit, aki a tárgyalási jegyzőkönyvben „név3” (83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 12. oldal), míg a nyomozás során felvett jegyzőkönyvben „név28” (2. számú nyom. ir. 866. oldal) néven került rögzítésre. A törvényszéki kihallgatásakor még annyit közölt, hogy a nagybátyját, édesapja testvérét is a vádlott ölte meg, valamint „(...) volt még egy rokon, akit terhelt1 ölt meg.” (83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 12. oldal).

[133] tanú12 tanú ugyanebben a témakörben a bírósági tárgyaláson kijelentette, hogy „egyéb3 megölte a fiamat, az unokatestvéremnek levágták a fejét és a szomszédaimat is megölték.”. A videófelvételről elmondta, hogy azon „név3” lefejezését látta, majd védői kérdésre előadta, hogy a vádlottnak „név6, név3, név8/2” kivégzéséhez van köze (83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 16. és 18. oldal).

[134] tanú3 tanú a nyomozás során a lefejezett személyt az unokatestvéreinek jelölte meg, akinek a neve „tanú3/1”-ként és „tanú3/2”-ként szerepel a jegyzőkönyvben. Ezen túlmenően a vádlott, mint egyéb3 tag cselekvőségével hozta még összefüggésbe további unokatestvérei, „név6” és „név7” halálát, valamint a fivére, „név8” megölését (2. számú nyom. ir. 384-385. és

436-438. oldal). A bírósági szakban a lefejezett áldozatot a rokonának nevezve „név3”-ként említette, továbbá előadta, hogy „Végzett ki családtagomat egyéb3. Megnevezem őket: név3, név6, terhelt1 Getran és a fivérem is miattuk tűnt el. Ezeket a személyeket egyéb3 ölte meg.” (83. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 21. oldal).

[135] tanú13 tanú a videófelvételen látható áldozatot szintén az unokatestvéreként jelölte meg, akinek a nevét a külföldi hatóság által felvett jegyzőkönyvben „név3”-ként, illetve „név3”-ként rögzítették. A tanú a nyomozás során arra a kérdésre, hogy „Ismer más meggyilkolt személyeket?” úgy válaszolt, hogy a fivérét, „név6”-ot, továbbá még egy férfit, akit „név29”-nak nevezett és egy nőt, aki „név30”-ként került jegyzőkönyvezésre (2. számú nyom. ir. 484. és 485. oldal). A tanú ezeket az emberöléseket általánosságban említette, mint akik az egyéb7 terjeszkedése során erőszakos úton vesztették életüket, mivel úgy fogalmazott, hogy „Igen, sok embert öltek meg.” (2. számú nyom. ir. 485. oldal). tanú13 kihallgatására a korábban már hivatkozottak szerint az eljárás bírósági szakaszában nem került sor.

[136] A terrrorszervezettel, illetve tagjaival összefüggésbe hozható egyéb halálesetek a többi bizonyítékból nem voltak kiolvashatók. A másodfokú bíróság azért rögzítette idézőjelben a tanúk által elmondott neveket, mert az eljárás során problémát okozott az elhangzott nevek pontos leírása, azonban ennek ellenére több esetben is aggálytalanul meg lehetett állapítani, hogy a tanúk valójában ugyanarról a személyről beszélnek, akinek csak a neve került eltérően leírásra.

[137] A videófelvételen látható sértett személyét illetően egybehangzó tanúvallomások alapján egyértelmű volt, hogy a lefejezett férfi az elsőfokú ítélet tényállásában helytállóan feltüntetett név3, e személy vonatkozásában a vádirati és a törvényszéki tényállás, valamint a fellebbviteli főügyészség átirata nem mutatott eltérést.

[138] Ugyancsak nem volt különbség név4, név5 és név8/1 (másként történt jegyzőkönyvezés szerint név8/2, illetve név8) személyében, mert őket a vádirati és a törvényszék által megállapított tényállás, továbbá a fellebbviteli főügyészség átirata is magában foglalta. Az erőszakos módon elhunyt három személy nevének meghatározása tanú2, tanú12 és tanú3 tanúvallomásán alapult.

[139] A vád ezen túlmenően tartalmazta még „név23, név24, név27)” neveket, amelyek közül a törvényszék egyetlen sértettet sem tüntetett fel az általa megállapított tényállásban, ezzel szemben sértettként rögzítette „név6”-ot és „név7”-ot. A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség e neveket akként vegyítette, hogy álláspontja szerint az előző bekezdésben felsorolt három halotton kívül „név23”, „név24” és „név6” halála köthető a vádlott és bűntársai cselekményeihez.

[140] Mindezek alapján felmerül a kérdés, hogy a Fővárosi Törvényszék a vádelv sérelmével tüntette-e fel tényállásában „név6” és név7” sértettet, továbbá a Fővárosi Fellebbviteli

Főügyészség szintén a vádelv sérelmével indítványozta-e „név6” sértettnek a tényállásba emelését.

[141] A vádelv szabályait magában foglaló Be. 6. § (1), (2) és (3) bekezdése értelmében a bíróság kötve van a vádhoz, vagyis kizárólag arról a cselekményről kell döntenie, amely miatt vádat emeltek és annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről, aki ellen vádat emeltek. A vádelv szerint a vád tárgyává tett tények köre szabja meg a bíróságnak azt a köteleességét, hogy kimerítse a vádat anélkül, hogy azon túlterjeszkedne.

[142] A vádelv következménye tehát a tettazonosság követelménye, amely szerint a bíróságnak csak arról a tényállásról kell döntenie, ami a vád tárgyát képezi, azt egyrészt ki kell merítenie, másrészt nem terjeszkedhet túl azon.

[143] Az elsőfokú bíróság a tettazonosság szabályaira figyelemmel azokat az elkövetési magatartásokat állapította meg, amiket a vádirat tartalmazott, vagyis amelyeket az ügyészség a vád keretei között előadott. Sem a terhelt személyében, sem az elkövetési magatartások vonatkozásában a vádtól nem tért el, így a tettazonosságot nem is sérthette meg. Nem értékelhető a törvényes vád hiányaként és a vádon túlterjeszkedésként az, ha a bíróság egy bűncselekmény törvényi tényállását megvalósító elkövetési magatartás kapcsán a tettazonosság keretei között a vádiratban le nem írt tényt is megállapít, és a cselekményt ennek figyelembevételével értékeli. A vádelv nem jelent minden részletre kiterjedő szükségszerű azonosságot a vádban leírt és az ítéletben megállapított történeti tények között, annál is inkább, miután a bíróság nincs kötve a vádbeli minősítéshez, és az eltérő minősítés eltérő tényelemek megállapítását is szükségessé teheti az ítéletben. Amennyiben a bíróság a tettazonosság keretei között maradva a vádiratban megjelölt terheltnek az ott leírt elkövetési magatartását rögzíti az ítéleti tényállásban, úgy nem sérti a vádelvet akkor sem, ha a sértett személyét eltérően állapítja meg. A bírói gyakorlatban ilyen lehet például az az eset is, ha a bizonyítás eredményeként állapítják meg, hogy a vádiratban foglaltaktól eltérően a bűncselekménynek nem egy, hanem több sértettje lehet (EBH2015. B.13.).

[144] A vádirati tényállás III./2/b.) pontja harmadik bekezdéséből egyértelműen megállapítható, hogy a Fővárosi Nyomozó Ügyészség a vádlott esetében hét, a nevén is megjelölt sértett vonatkozásában emelt vádat és az eljárás alatt a sértetti körön nem változtatott, a sértettek személyét az elsőfokú ítélet kihirdetése előtti felszólalásában meg is erősítette (184. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 3. oldal).

[145] A Kúria fentebb idézett elvi döntésére tekintettel az elsőfokú bíróság nem sértette meg a vádelvet, amikor olyan sértett nevét is feltüntette a tényállásban, akit a vádirat nem tartalmazott, így nem tekinthető a vádon túlterjeszkedésnek név6 nevének rögzítése, akinek halálát tanú12, tanú3 és tanú13 tanú is a vádlottal, illetőleg az egyéb7mal hozta összefüggésbe.

[146] Az elsőfokú bíróság a vádirattal ellentétben „név7” nevét is sértettként rögzítette, azonban a tanúvallomások egyike sem említette ezt a nevet, így annak mellőzése szükséges, mivel nem áll rendelkezésre olyan adat, amelyből ez a ténymegállapítás következne, ilyenre a törvényszék sem utalt ítéletében. A másodfokú bíróság meglátása szerint az elsőfokú bíróság kétszer tüntette fel ugyanazt a sértettet, ugyanis a tényállásnak a „név5” megnevezése szinte azonos a „név7” névvel, tehát nagy valószínűséggel a törvényszék ez utóbbi név kapcsán nem egy másik sértettet jelölt meg, hanem a vádirat által is tartalmazott sértetti megnevezés rövidebb változatát írta le.

[147] Az ítéletábrla abban viszont már helyénvalónak találta az elsőfokú bíróság eljárását, hogy mérlegelő tevékenységének eredményeként a vádirat történeti tényállásával ellentétben az „név23”, „név24” és „név27)” neveket nem tüntette fel sértettként, mivel az „név23” nevet, mint áldozat nevét egyetlen sértett sem említette. tanú2 tanú ugyan beszélt „név25” nevű elhunyról, azonban a két név nem tekinthető azonosnak. A „név24” nevet szintén tanú2 tanú említette a nyomozás során tett vallomásában, azonban rajta kívül senki más nem hivatkozott ilyen nevű elhunyra. Ugyanez a megállapítás tehető az „név27)” név esetében is azzal a magától értetődő kiegészítéssel, hogy nem létezik olyan személynév, amelynek egy része zárójelben van, így az „név27)” leírás a másodfokú bíróság számára eleve értelmezési problémákat vetett fel.

[148] Az elsőfokú bíróság tehát irathűen járt el, amikor a szavahihető tanúk vallomásai alapján kizárólag olyan sértetteket tüntetett fel a tényállásban, akiknek a halálát egynél több tanú megerősítette. A videofelvételen látható áldozaton kívüli sértetti kör meghatározását eredményező levezetés hiányához hasonlóan az elsőfokú bíróság arra sem tért ki ítélete indokolásában, hogy a név szerint megjelölt személyek halála miként kapcsolódott a vádlott által elkövetett cselekményekhez.

[149] A büntetőügy központi elemét képező lefejezéssel ellentétben a többi halálesetről nem állt rendelkezésre objektív bizonyíték, így a tanúk hiteltérdemlő vallomásain túl az elhalálozások pontos körülményei, mint például az időpontja, helyszíne, módja sem volt meghatározható. A behatárolt sértetti kör halálára vonatkozólag a tanúvallomásokban összemosódott az egyéb7 és a vádlott cselekvősege, amely körülményt a Fővárosi Nyomozó Ügyészség is érzékelt, mivel a vádirati tényállás a lefejezett férfin kívüli sértettek felsorolása előtt úgy fogalmazott, hogy a „(...) vádlott és társai által megölt személyek között volt (...)” (vadirat 4. oldalának utolsó bekezdése).

[150] A megfogalmazásból kitűnik, hogy név3 sértetten kívüli áldozatok esetében még a vádhatóság sem tett olyan különbségtételt, amely kiemelné a vádlotti felelősséget, ehelyett az egyéniesítés mellőzésével a „vádlott és társai” megnevezést használta. A Fővárosi Törvényszék a tettazonosság keretein belül úgy tágította ki e vádirati megfogalmazást, hogy a vádlott a felsorolt személyek „(...) kivégzésében közreműködött (...)”, így a vádhatóság által

használt konkrét szó – „megölt” – helyett már egy szélesebb körű megfogalmazást rögzített a tényállás részeként.

[151] A másodfokú bíróság a törvényszéki szóhasználattal – „közreműködött” – a Be. 7. § (4) bekezdésére figyelemmel – amely szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére – maximálisan egyetértett, azonban álláspontja szerint az idézett in dubio pro reo elvének az felel meg, ha a mondat alanya nem a vádlott, hanem az a terrrorszervezet, amelynek tagja volt, mert a rendelkezésre álló tanúvallomásokból nyert bizonyítékok alapján kétséget kizáró módon arra lehetett csak következtetni, hogy a név szerint feltüntetett egyéb sértettek erőszakos haláláért a vádlott bűnszervezetét terheli a felelősség.

[152] Az indokolásnak a fentebb részletezett kiegészítésével összességében megállapítható, hogy a törvényszék a bizonyítékok értékelése során tehát logikai hibát nem vétett és a beszerzett bizonyítékokból iratellenes, vagy az adott bizonyíték kereteit meghaladó következtetéseket sem vont le.

[153] A törvényszék mérlegelési tevékenysége a másodfokú bíróság számára minden elemében meggyőző volt, így a vádlottnak és a védőnek az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadó, egyben felmentést célzó fellebbezése a Be. 593. § (2) bekezdésében szabályozott bizonyítékok felülmérlegelésének törvényi tilalma folytán eredményre nem vezethetett.

[154] Az elsőfokú bíróság nagyobb részt helyes tényállást állapított meg, amely tényállás apróbb hiányosságai a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az iratok tartalma alapján korrigálható volt.

[155] A fellebbviteli főügyészséghez hasonlóan a másodfokú bíróság is észlelte, hogy a törvényszék mérlegelése során – az ítéltábla által már értékelt helyes indokok alapján – nem fogadta el a vádlott analfabétizmusára vonatkozó állítását, ezért az elsőfokú ítélet személyi részéből, konkrétan a 2. oldal második bekezdésének harmadik sorából mellőzni szükséges az „így anafalbéta” mondatrészt.

[156] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a részbeni megalapozatlanságra vonatkozó megállapítását arra alapozta, hogy a törvényszék nem rögzítette tényállásában a vádirat 3. oldalának második és harmadik bekezdését, azonban az ítéltábla a hivatkozott bekezdések összes tartalmi elemének tényállásban rögzítését nem tartotta szükségesnek.

[157] A vádirat 3. oldalának második bekezdésében foglaltak tisztán kiolvashatók az elsőfokú ítélet tényállásából, így azok feltüntetése csak tartalmi ismétlést eredményezne, míg a negyedik bekezdésben kifejtett ENSZ Biztonsági Tanácsával kapcsolatos tények beemelése a vádlott terhére rótt cselekmények elbírálása szempontjából nem bírnak jelentőséggel. Az egyértelműség végett azonban a másodfokú bíróság szükségesnek tartja az elsőfokú ítélet

3. oldalán alulról a második bekezdés utolsó előtti és utolsó mondatát az alábbiak szerint kiegészíteni:

- „2014 első felében felvette az helység3i és egyéb8 – vagy helység3i és egyéb7 – egyéb7 nevet, amelyet egyetlen ország sem ismert el, és június 29-én helység4 kikiáltotta a kalifátust.”

- „A terrorista szervezet terjeszkedése során soha nem látott erőszakot, megfélemlítést alkalmazott a lakosság köreiben hatalmának biztosítása érdekében.”

[158] Az első pontosítás az iratanyag tartalmán túl azon a köztudomású tényen alapul, hogy az „egyéb7” létrehozását egyetlen ország sem fogadta el, illetőleg létezését egyetlen állam sem hagyta jóvá. A második kiegészítést a tanúvallomások és egyéb bizonyítékok alapján az ítéltábla azért tartotta relevánsnak, mert az elsőfokú ítélet tényállásából ugyan kitűnik a terrrorszervezet lakossággal szemben alkalmazott erőszakos fellépésének célja, azonban a tényállás közérthetősége megkövetelte e nyilvánvaló és egyben közismert szándék deklarálását.

[159] A korábban kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet történeti tényállása utolsó előtti bekezdésének – elsőfokú ítélet 4. oldalának hatodik bekezdése – második sorából mellőzi a „név7” nevet.

[160] Végezetül ugyanezen bekezdés első sorába beilleszti a bűnszervezete megjelölést, illetve ezzel összefüggésben a helyes értelmezhetőség érdekében a következők szerint módosítja a mondatot:

- „Ezenkívül a vádlott bűnszervezete, egyéb7 terrrorszervezet több személy – (...) – kivégzésében közreműködött, továbbá megpróbált fiatalokat toborozni tagjai közé.”

[161] Az így pontosított, illetve kiegészített tényállás alapján az elsőfokú bíróság ítélete a védelem álláspontjával ellentétben megalapozott és mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében foglalt hiányosságoktól, ezért a másodfokú felülbírálat alapját képezte.

[162] A védelem visszatérően sérelmezte mind az első-, mind a másodfokú eljárásban a bizonyítási indítványainak elutasítását, ezért az ítéltábla a tényállás megalapozottsága vonatkozásában szükségesnek tartja rögzíteni, hogy a ki nem használt bizonyítás nem a megalapozatlanság szinonimája (BH 2021. 68. [105] bekezdés).

[163] A megalapozott tényállásból a törvényszék okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a vádhatóság érvelésével szemben a cselekményei minősítése is megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek.

[164] Az elsőfokú bíróság hibamentesen, valamint kellő részletességgel jelölte meg és idézte azt a magyar és nemzetközi jogszabályi háttérrel, amelyen az emberiség elleni büntett szabályozása alapul. Az emberiség elleni büntett vonatkozásában helytállóan mutatta be az egyes törvényi tényállási elemek megvalósulását, amelyeket az ítéltábla is megerősít.

[165] Az emberiség elleni bűncselekmény végrehajtása kizárólag abban az esetben állapítható meg, ha az alapcselekményt – jelen esetben az emberölést – a polgári lakosság elleni átfogó vagy módszeres támadás részeként követik el.

[166] A támadás erőszakos jellegű magatartássorozatot jelent, nem egy elkülönült cselekményt és a támadás elsődleges célpontja a polgári lakosság. A polgári lakosság elleni támadásnak széleskörűnek vagy módszeresnek kell lennie, így például az elkövető egyéni kezdeményezése alapján elkövetett emberölés nem tényállásszerű.

[167] Átfogónak, széleskörűnek az erőteljes, ismétlődő cselekményekben megnyilvánuló támadás tekinthető, amely nagyobb számú sértett ellen irányul és a támadás jellemzően az elkövetett embertelen cselekmények összhatásának eredményeként válhat széleskörűvé. Az átfogó törvényi tényállási elem a bűncselekmények mennyiségi aspektusára utal, vagyis az inkriminált cselekmények nagy számára. A módszeresség viszont minőségi jelző, amely az egyes cselekmények szervezett, tervszerű jellegét fejezi ki. A támadás módszeres jellege magában foglalja az úgynevezett politikai elemet, miszerint a támadás hátterében egy korábban közösen kialakított politika, illetve terv húzódik meg.

[168] A „támadás részeként” törvényi kitétel az alapcselekmény és a támadás közötti összefüggésre utal. A terhelt által elkövetett cselekménynek egyrészt objektív módon részét kell képeznie egy szélesebb körű támadásnak, másrészt erről a tágabb kontextusról az elkövetőnek is tudnia kell. A bűncselekmény megállapíthatóságához tehát nélkülözhetetlen a szándék – mint alanyi oldal – megléte, ami azt jelenti, hogy a terhelt szándékosan követi el az alapcselekményt, továbbá tisztában van azzal is, hogy az elkövetett bűncselekmény egy nagyobb cselekménysorozat, nevezetesen a polgári lakosság elleni támadás részét képezi, továbbá a tudata azt is átfogja, hogy e támadás széleskörű és/vagy módszeres jellegű.

[169] Az irányadó tényállás a civil lakosság elleni széleskörű és szisztematikus jellegű támadássorozatot, továbbá annak politikai háttérét és célkitűzéseit is részletezi. Az erőszakos magatartássorozatért felelős terrrorszervezethez csatlakozott vádlott szerepét, valamint a bünszervezeten belüli feladatkörét is pontosan körülírja. A történeti tényállás megjelöli továbbá azt az alapcselekményt – emberölést –, amelyet a bünszervezet egy másik tagja és a vádlott a támadás részeként hajtottak végre annak érdekében, hogy a polgári lakosság megfélemlítésén keresztül elősegítsék a terrrorszervezet politikai célkitűzéseit. A tényállásból egyértelműen kiolvashatók azok az ismérvek is, amelyek abba az irányba mutatnak, hogy terheltl szándékosan vett részt az alapcselekmény végrehajtásában és annak szélesebb kontextusával is tisztában volt.

[170] A büntetőeljárás alatt mind a vádhatóság, mind a védelem részéről felmerült kérdésként, hogy a vádlott milyen mértékben vallásos, illetve gyakorolja-e hitvallását, azonban a másodfokú bíróság megítélése szerint a bűncselekmény megállapíthatósága szempontjából mindez irreleváns, mert az emberiség elleni bűncselekmény esetében nem szükséges, hogy az elkövető támogassa, vagy azonosuljon a támadás háttérében álló ideológiával, elegendő csupán annak kétséget kizáró módon való feltárása, hogy tudatosan vállalta, hogy a cselekményének vagy cselekményeinek végrehajtásával hozzájárul a kérdéses ideológia vagy politika beteljesüléséhez. Jelen esetben is pontosan ez történt, a vádlott tudata átfogta, hogy a terrrorszervezethez történt csatlakozásával, majd a terhére megállapított cselekmények elkövetésével milyen világnézet terjesztését segíti elő, illetve milyen eszmerendszer megvalósulásához nyújt aktív támogatást.

[171] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság törvényesen járt el, amikor név3 megölésére – mint alapcselekményre – tekintettel megállapította a Btk. 143. § (1) bekezdése a) pontjának megvalósulását. Az a) pontban foglalt törvényi megfogalmazásra tekintettel – „emberölést követ el” – a minősítés szempontjából nem bírt jelentőséggel az a tény, hogy terheltl vádlott személyes felelőssége kizárólag egy emberölésben, míg a terrrorszervezeté több emberölésben került megállapításra, mert az emberiség elleni büntettet – az egyéb törvényi tényállási elemek bizonyított fennállása mellett – a vádlott már egyetlen emberöléssel megvalósította.

[172] Az elsőfokú bíróság ítélete 24. oldalának harmadik bekezdésében helytálló érvek mentén mutatta be, hogy a vádlott, mint a terrrorszervezet tagja által elkövetett cselekmények másoknak, így többek között a tanúként kihallgatott személyeknek súlyos lelki sérelmet okoztak, ezért ugyancsak törvényesen állapította meg a Btk. 143. § (1) bekezdése g) pontjában foglalt törvényi feltétel – „másnak súlyos testi vagy lelki sérelmet okoz” – megvalósulását is.

[173] A másodfokú bíróság a vádhatósággal ellentétben abban is osztotta a törvényszék jogi álláspontját, hogy a kétszeri értékelés tilalmába ütközne, amennyiben a bíróság a vádlott terhére az emberiség elleni büntettel halmazatban a terrorcselekmény büntettét is megállapítaná.

[174] A terrorcselekmény mindig csak más bűncselekmény – mégpedig kizárólag a Btk. 314. § (4) bekezdés a)-i) pontjában felsorolt valamely személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó, vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekmények közül egy vagy több elkövetésével valósulhat meg. A terrorcselekmény – ezen eszközcselekményen túl – annyi többletelemet foglal magában, hogy az elkövetőnek az adott bűncselekményt a törvényhely (1) bekezdés a)-c) pontjában felsorolt célzatok valamelyikével kell elkövetnie.

[175] A Btk. 314. § (1) bekezdés a) pontjában írt célzat állami szerv, más állam vagy nemzetközi szervezet arra kényszerítése, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűnjön. A b) pontban meghatározott célzat a lakosság megfélemlítése, míg a c) pontban más állam alkotmányos, társadalmi vagy gazdasági rendjének megváltoztatása vagy megzavarása, illetve nemzetközi szervezet működésének megzavarása.

[176] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az emberiség elleni bűncselekmény jóval tágabb körű, mint a terrorcselekmény büntette, ami az ítéltábla szerint már önmagában abból a tényből is következik, hogy az előbbi bűncselekmény a humanitás, az alapvető emberi értékek eltiprását, az emberek életét, szabadságát, fizikai jólétét, egészségét és méltóságát sérti, helység¹⁴ olyan deliktum, amely az egész nemzetközi közösséget, így annak valamennyi alkotóelemét, vagyis egyetlen szóban összefoglalva, az emberiséget támadja.

[177] Az elsőfokú ítélet 22. oldalának utolsó előtti, 24. oldalának utolsó és 25. oldalának első bekezdésében a törvényszék helytálló érvekkel mutatott rá arra, hogy jelen esetben a terrorszervezet célja a Btk. 314. § (1) bekezdés a), b), illetve c) pontját is meghaladó, lényegesen nagyobb volumenű törekvésben, egy saját állam létrehozásában összpontosult. A hivatkozott végcél elérése érdekében a bűnszervezet által kifejtett cselekményekben a terrorcselekmény büntette vonatkozásában felsorolt törvényi célzatok mindegyike felismerhető, ezért a kétszeres értékelés tilalmába ütközne e törvényi pontok bármelyikét, vagy egyszerre akár többet is a vádlott terhére megállapítani, amint arra a törvényszék is helyesen utalt ítéletében.

[178] Az emberölés elkövetésével kapcsolatban szintén a kétszeri értékelés tilalma merül fel, mivel mindkét bűncselekmény – emberiség elleni és terrorcselekmény – megállapítása esetén az elkövetett emberölésért a bíróság a vádlottat a Btk. 143. § (1) bekezdés a) pontja és a Btk. 314. § (4) bekezdés a) pontja alapján is felelősségre vonná, vagyis az alapcselekményként figyelembe vett emberölést két alkalommal értékelné.

[179] Az elsőfokú eljárásban a Fővárosi Nyomozó Ügyészség – feltehetőleg e kétszeri értékelés elkerülése érdekében – arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a vádlott emberiség elleni bűncselekménye a Btk. 143. § (1) bekezdésének e) és g) pontjába ütközik.

Az e) pont szerinti minősítést – „mást személyi szabadságától megfoszt, vagy fogva tartását jogellenesen tartja fenn” – arra alapozta, hogy a lakosokat, így az áldozat hozzátartozóit is kényszerítették, hogy a vád tárgyává tett lefejezést végignézzék, nem volt más lehetőségük, így nem cselekedhettek szabad akaratuk szerint (írásban benyújtott ügyési perbeszéd 12. oldala és a bejelentett ügyési fellebbezés írásbeli indokolásának 2. oldala).

[180] Ez a gondolatmenet és az abból fakadó minősítés azért nem helytálló, mert az emberiesség elleni bűncselekmény megállapítását eredményező magatartássorozatnak kizárólag egy momentumára fókuszál, amely ugyan nem nevezhető mellékesnek, azonban az ideológiai és egyéb célból végrehajtott emberölés mellett nem képez olyan releváns tényezőt, amelynek következtében az emberölés, mint alapcselekmény az emberiesség elleni büntett értékelésekor a nevezett körülmény mellett minősítés nélkül maradhatna.

[181] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában már nem vitatta a törvényszék minősítését, így nem is indítványozta, hogy az ítéltábla a Btk. 143. § (1) bekezdésének g) pontja mellett a hivatkozott e) pont szerint minősítse a vádlott terhére rótt bűncselekményt.

[182] A fellebbviteli főügyészség helyesen utalt arra, hogy a két bűncselekmény esetében a védett jogi tárgy, illetve a jogvédelem érdek eltérő, továbbá az ítéltábla azzal is egyetért, hogy a két bűncselekmény valóságos anyagi halmazata más tényállás esetén nyilvánvalóan nem kizárt, azonban jelen büntetőügyben a fentebb felvázolt okokból a vádlott cselekményei duplán kerülnének értékelésre, ami akadályát képezi az anyagi halmazat megállapításának. Az irányadó tényállás alapján az emberiesség elleni bűncselekmény és a terrorcselekmény látszólagos anyagi halmazatnak tűnhet, azonban annak egyik esetét – büntetlen előcselekmény, büntetlen utócselekmény, önálló részcselekmény, összeolvadás és büntetlen eszközcselekmény – sem meríti ki, így a vádlott terhére rótt cselekménysorozatok vonatkozásában e két bűncselekmény halmazatban való megállapítása hiányaként az ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően kizárólag a kétszeres értékelés tilalmát jelöli meg.

[183] Mindezek alapján a másodfokú bíróság is úgy ítélte meg, hogy a vádlott cselekménye egyetlen bűncselekménynek, az emberiesség elleni büntettnek minősül, amelynek törvényhelyét az elsőfokú bíróság hibamentesen jelölte meg.

[184] Az elsőfokú bíróság akkor is törvényesen járt el, amikor megállapította, hogy az egyéb7 terrorszervezet mind az elkövetéskor, mind a jelenleg hatályos törvényi szabályozásra tekintettel bűnszervezetnek minősül. A hatályosság szerinti különbségtételt az indokolta, hogy a bűnszervezet törvényi fogalma időközben megváltozott, így amennyiben a törvénymódosítás miatt a bűnszervezeti elkövetést nem lehetne megállapítani, úgy ez a tényező felvetné a Btk. jelenleg hatályos rendelkezései alkalmazásának vizsgálatát. Figyelemmel arra, hogy a bűnszervezet jelenlegi törvényi meghatározása csak 2019. július 10. napjától hatályos, ezért az ítéltábla szükségesnek tartja rögzíteni, hogy az elsőfokú bíróság a

Btk. 2. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel a 2012. évi C. törvény (Btk.) elkövetéskor hatályban volt rendelkezéseit alkalmazta.

[185] Az elsőfokú ítélet tényállása a bűnszervezetben történő elkövetés megállapításához szükséges elemeket egyértelműen tartalmazza és azokból a törvényszék a megfelelő jogi következtetést vonta le, azonban a fellebbviteli főügyészség alappal hiányolta a jogi indokolásból a törvényi meghatározások idézetén túl a bűnszervezet tényállási elemeinek részletezését, ezért azt az ítéltábla jelen helyen pótolja.

[186] A törvényben meghatározott fogalmi elemek a szervezethez és nem külön-külön az abban tevékenykedőkhöz kötődnek, és a szervezett működés alatt a cél érdekében kifejtett rendezett tevékenység értendő. Az összehangolt működés nem más, mint a benne cselekvő személyek egymást erősítő hatása, ugyanakkor az összehangoltság meglétének nem feltétele a más cselekvők közvetlen kapcsolata, a más cselekvések, illetve a más cselekvők kilétének ismerete (4/2005. Büntető jogegységi határozat IV./5. pontja).

[187] Köztudomású tény, hogy a terrrorszervezet a vádbeli időszakban és a vád tárgyává tett események elkövetésekor a három személyt lényegesen meghaladó létszámmal rendelkezett.

[188] A hosszabb távra szervezettséget a szervezet tekintetében kell megállapítani, amely jelen esetben a 2003-as megalakulására tekintettel tényként kezelhető.

[189] A szervezettség a hosszabb időtávon túlmenően a vádbeli időszakban a hierarchia jegyeit is mutatta, hiszen – amint azt a fellebbviteli főügyészség is kifejtette átiratában – egy haderő szárazföldi csapatai hierarchikus felépítésének felelt meg, az elkövetők alá-fölérendeltségi viszonyban voltak egymással és az egyes döntési szintek is elkülönültek egymástól, tehát a szervezeti felépítésnek vertikális jellege is volt. A hierarchiában lévő személyek együttműködése a feladatok megosztásán alapult.

[190] Az összehangolt, konspiratív működési jelleg a bűncselekmények elkövetésének feladatmegosztáson alapuló tervszerűsége által szintén megvalósult, továbbá a vádhatóság által is említett felderítő, hírszerző és elhárító, valamint a közösségi médián keresztül alkalmazott információs műveletek is erre utaltak.

[191] A vádlott számára nem volt kétséges, hogy a nagyobb létszámú, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő szervezetben vesz részt, továbbá az sem, hogy a működés célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények elkövetése, amelyhez a saját tevékenységével hozzájárul, így terheltl vonatkozásában a bűnszervezetben elkövetés valamennyi törvényi feltétele megvalósult.

[192] A bűnszervezet tagjai, köztük a vádlott is, a szándékos bűncselekményt közös egyetértéssel, teljes akarategységben valósították meg, tudatuk átfogta, hogy milyen bűncselekményt követnek el és azzal is tisztában voltak, hogy azt közösen követik el, ezért az elsőfokú bíróság ugyancsak törvényesen állapította meg, hogy terhelt1 vádlott a bűnszervezeten belül társtettesként követte el a terhére rótt bűncselekményt.

[193] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség helytállóan utalt arra, hogy a bűnszervezetben elkövetést az ítélet rendelkező részében a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéshez kapcsolódóan kell kifejezésre juttatni (BH 2009. 96. II. pont).

[194] A Kúria a hivatkozott eseti döntésében kifejtette, hogy a bűnszervezetben történő elkövetés már nem úgynevezett különös részi minősítő körülmény, hanem a büntetés kiszabására vonatkozó általános részi rendelkezés. A bűnszervezetben elkövetés ezért a cselekmények minősítését nem érinti, ezért az ítéltábla annyiban pontosította a vádlott terhére megállapított bűncselekmény megnevezését, hogy abban a bűnszervezetben elkövetésre utalást mellőzte.

[195] A Btk. 98. § (1) bekezdésére figyelemmel a bűnszervezetben elkövetés a büntetés kiszabására vonatkozó általános részi rendelkezés, ezért az ítélet rendelkező részében, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéshez kapcsolódóan kell kifejezésre juttatni. Ennek megfelelően a másodfokú bíróság úgy rendelkezett, hogy az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés büntetést tekinti a vádlottal, mint bűnszervezetben elkövetővel szemben kiszabottnak.

[196] A joghátrány megválasztása körében a törvényszék a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. Büntető kollégiumi véleményben írtakat szem előtt tartva többségében helytállóan vette számba a vádlott terhére és javára szóló alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket, azonban ítélete e körben kisebb fokú kiegészítésre és helyesbítésre szorul.

[197] A törvényszék helytállóan állapította meg súlyosító körülményként, hogy az emberölést több ember sérelmére követték el, azonban a korábban kifejtettet indokokra és a pontosított tényállásban foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet 25. oldalának második bekezdését akként módosítja, hogy a vádlott bűnszervezetéhez a vád tárgyává tett időszakban és helyen öt ember megölése köthető.

[198] További súlyosító körülmény a társtettesi elkövetés (56. Bkv. II/8.), viszont a fellebbviteli főügyészség álláspontjával ellentétben az ítéltábla a brutális elkövetési módot

már nem vette figyelembe a büntetéskiszabási körülmények körében, mert az már értékelésre került a Btk. 143. § (1) bekezdés g) pontjának megállapításával. Az emberiesség elleni büntett törvényi tényállási elemeinek megvalósulása miatt ugyancsak nem lehetett súlyosító körülményként figyelembe venni a vádban konkretizált emberölés előre kiterveltségét, aljas indokból, illetve célból, valamint különös kegyetlenséggel történt elkövetését sem.

[199] Az elsőfokú ítéletben írtakon túl a másodfokú bíróság további enyhítő körülményként rögzíti, hogy a vádlott a terhére rótt bűncselekmény elkövetésekor Magyarországon még büntetlen előéletű volt (56. Bkv. II/1-2.), míg a törvényszék által feltüntetett időmúlás esetében szükséges rámutatni annak csekély súlyára, ugyanis minél súlyosabb a bűncselekmény, annál hosszabb az az idő, amely enyhítőként értékelhető (56. Bkv. III/10.). Az ítéltábla egyetértett a vádhatósággal abban, hogy nem lehet enyhítő körülményként értékelni azt a tényt, hogy a vádlott a bűncselekményt nem Magyarországon és nem magyar állampolgárok sérelmére követte el, mivel e tényezők a büntetés kiszabása során irrelevánsak voltak, ezért a rájuk történt utalást az ítéltábla mellőzi.

[200] Az elsőfokú bíróság az enyhítő és súlyosító körülményeket súlyuknak megfelelően értékelte, amikor úgy ítélte meg, hogy az eljárás tárgyát képező bűncselekménynek a magyar és a nemzetközi büntetőjogi szabályozásban egyaránt kiemelkedő és egyben példátlan tárgyi súlyára tekintettel a legsúlyosabb büntetés, az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása indokolt. A szabadságvesztés törvényhelyét az elsőfokú bíróság elmulasztotta feltüntetni, ezért azt a másodfokú bíróság a Btk. 33. § (1) bekezdés a) pontjára és a Btk. 34. § II. fordulatára utalással pótolja, továbbá rögzíti, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása a Btk. 41. § (1) bekezdésén alapul.

[201] Az életfogytig tartó szabadságvesztés fegyház fokozata törvényes, azonban annak törvényhelyét az ítéltábla a Btk. 41. § (2) bekezdésére pontosítja, valamint feltünteti még a Btk. 35. § (1) bekezdés III. fordulatát is.

[202] A feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezés viszont már nem törvényes, mert a törvényszék figyelmen kívül hagyta, hogy a Btk. 44. § (1) bekezdés b) pontjában felhívott emberiesség elleni bűncselekmény esetében a Btk. 44. § (2) bekezdés b) pontja alapján a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét ki kell zárni, mert a terhelt a bűncselekményt bünszervezetben követte el. Az ítéltábla ezért az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésből a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárta, amely rendelkezés összhangban áll a 3/2020. Büntető jogegységi határozatban foglaltakkal is.

[203] A vádlott végleges hatállyal történt kiutasításra ítéltése törvényes, azonban az elsőfokú bíróság által megjelölt törvényhelyeken kívül szükséges még utalni a Btk. 33. § (1) bekezdés i) pontjára, továbbá a Btk. 33. § (3) bekezdésére is, mivel ez utóbbi törvényi rendelkezés alapozza meg a büntetések – jelen esetben a szabadságvesztés és a kiutasítás – egymás melletti kiszabását.

[204] A letartóztatásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztésbe való beszámítása ugyancsak törvényes, az elsőfokú bíróság azt is helyesen rögzítette ítéletében, hogy ezen rendelkezés mely törvényi előíráson alapul.

[205] A fellebbviteli főügyészség helytállóan észlelte, hogy a törvényszék nem rendelkezett ügydöntő határozatában az eljárás alatt lefoglalt bűnjelekről, ezért azt a másodfokú bíróság a törvényszéki iratok 24. és 26. sorszáma alatti bűnjeljegyzékek alapján a rendelkező részben írtak szerint pótolta. A bűnjelek lefoglalását a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette és azokat a Be. 321. § (1) bekezdése alapján a Görög Nemzeti Banknak, tanúlnak, illetve terheltnek kiadni rendelte. Az ítéltábla az ügyészi indítvánnyal ellentétben a vádlott bűnjelként bevételezett tartózkodási engedélyéről nem rendelkezett, mert az okiratot a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala a Bj 1620/2019. tételszámú bűnjeljegyzék 6. tételszáma alól kihúzta, így az a hivatkozott bűnjeljegyzékben már nem szerepel bűnjelként.

[206] A nyomozó hatóság és az elsőfokú bíróság az iratanyag tartalmának megfelelően, példás alapossággal vezette a költségjegyzéket, az ítéltábla kizárólag egyetlen elírást észlelt. A törvényszéki iratanyag 131. sorszáma alatti díjjegyzék és a 132. sorszámú végzés alapján a költségjegyzék 65. sorszáma alatti tétel összege helyesen 26.607,- forint.

[207] A másodfokú bíróság ugyanakkor azt is észrevette, hogy a törvényszék által megállapított bűnügyi költségnek sem a vádlottat terhelő, sem az állam terhén maradt része nem helytálló.

[208] Az eljárás során jelentős összegű, a Be. 145. § (1) bekezdés a) és c) pontja alapján bűnügyi költségnek minősülő díj, illetve költség merült fel. Általánosságban megállapítható, hogy a bűnösnek kimondott vádlottat terheli a kirendelt védő díja, azzal a cselekménnyel vagy a tényállásnak azzal a részével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselése, amelyre a törvényszék a bűnösségét megállapította, továbbá az eljárásban elvégzett nagy mennyiségű tolmácsolások és fordítások közül azoknak a költsége, amelyek nem a vádlott magyar nyelv ismeretének hiányával álltak összefüggésben, hanem a nem magyar anyanyelvű tanú kihallgatásával, valamint a külföldi hatóságok megkeresésével, illetve az általuk megküldött válaszokkal.

[209] A másodfokú bíróság külön kiemeli, hogy a korábban részletezett okok miatt a Be. 574. § (2) bekezdése alapján a nyomozati szakban elvégzett szakértői vizsgálatok közül a poligráfus, az elmeorvosszakértői és az orvosszakértői vizsgálat következtében keletkezett szakértői díjak megfizetésére a vádlott nem kötelezhető, ellenben ugyanezen törvényhely alapján a fotó- és videotechnikai szakértői díj összege már a vádlottat terheli.

[210] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú ítélet kihirdetéséig összesen 6.732.674,- forint büntügyi költség keletkezett, amely összegből a fenti elvek mentén a vádlott helyesen 1.379.739,- forintot köteles az államnak megfizetni, míg a fennmaradó 5.352.935,- forintot viseli az állam.

[211] Az elsőfokú ítélet bevezető részét a másodfokú bíróság a 42. sorszámú törvényszéki jegyzőkönyv 10. oldala alapján a 2019. év november hó 15-i tárgyalási napra hivatkozással kiegészítette.

[212] Az elsőfokú bíróság egyéb rendelkezései törvényesek voltak.

[213] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be. 599. § (1) bekezdése alapján megtartott nyilvános ülésen, a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[214] Az elsőfokú ítélet kihirdetését követően, valamint a másodfokú eljárás során az elsőfokú ítélet és egyéb hivatalos iratok fordítási díjával, továbbá a kirendelt védő díjával felmerült büntügyi költség megállapításáról és viseléséről a Be. 613. § (1) bekezdése értelmében a Be. 574. § (1) bekezdése és a Be. 576. § (1) bekezdés b) pontja alapján rendelkezett.

Budapest, 2021. év október hó 11. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Dr. Patassy Bence s.k.
előadó bíró

Dr. Belovai Henriette s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 31.B.1091/2019/184. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Bf.53/2021/23. számú ítéletében foglalt változtatással 2021. év október hó 11. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2021. év október hó 11. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke